

PEDAGÓGIAI PROGRAM

KASKANTYÚ 2016

„MINDEN GYERMEK EGYEDI, SOHA MEG NEM ISMÉTEL-
HETŐ CSODÁJA A TEREMTÉSNEK, TISZTELETRMÉLTÓ
EGYÉNISÉG, HAGYNI KELL SZABADON KIBONTKOZNI,
ÓVVA, VÉDVE, SEGÍTVE, DESZABADON.”

/KOCH SÁNDOR/

TARTALOMJEGYZÉK

Pedagógiai program.....	1
Tartalomjegyzék.....	2
1. Az intézmény adatai	3
2. Törvényi hivatkozás	4
3. Helyzetelemzés, küldetésnyilatkozat	4
4. Nevelési célok és feladatok	5
5. Célok alapelvek feladatok	7
6. Differenciálás-hátránykompenzálás-tehetséggondozás	11
7. Gyermekkép	13
8. Óvodakép	14
9. A program megvalósításához szükséges személyi és tárgyi feltételek	17
10. Nevelés tervezése	18
11. Az óvodai nevelés feladatai.....	20
12. Egészséges életmód alakítása.....	21
13. Érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása.....	24
14. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	28
15. Az óvodai élet tevékenység keretei.....	31
16. Játék és tanulási tevékenység	31
17. Verselés, mesélés	37
18. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	38
19. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	40
20. Mozgás, mozgásos játékok.....	43
21. Külső világ tevékeny megismerése	46
22. Matematikai tartalmú tapasztalatok.....	48
23. Társas és közösségi tevékenységek.....	50
24. Munka tevékenység.....	51
25. Szabadidős tevékenység	53
26. Kapcsolatrendszer	54
27. Hagyományrendszerünk.....	56
28. Sajátos feladataink.....	56
29. Óvoda-iskola átmenet.....	59
30. Mellékletek.....	60
31. Záradék.....	60

1 MELLÉKLET CSATOLVA / MÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZER/

„Ha a jövő évről akarsz gondoskodni,
vess magot,
ha egy évtizeddel számolsz,
ültess fát,
ha terved egy életre szól
embert nevelj!”

(Kínai mondás)

1 AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az óvodai nevelés feladatainak ellátásáról, a 2011. évi CXC. törvény 74. § (1) szerint Kaskantyú Önkormányzata gondoskodik. A településünkön az óvodai nevelési feladatokról 2013. január 1. napjától az Önkormányzat új intézmény alapítását tette lehetővé.

A Kaskantyú Napköziotthonos Óvoda néven, 2013. január 1-ei hatállyal Kaskantyú Község Önkormányzata 66/2012.(XII.20.) számú normatív határozatával új intézményt hozott létre.

Az óvoda neve:

Kaskantyú Napköziotthonos Óvoda
Cím: 6211 Kaskantyú Petőfi utca 2.

Az intézmény alapítója, illetve fenntartója:

Kaskantyú Község Önkormányzata Képviselő-testülete
Cím: 6211 Kaskantyú Hunyadi utca 16.

Az intézmény felügyeleti szerve:

Kaskantyú Község Önkormányzata

Az intézmény típusa:

Óvoda

Az intézmény jogállása:

Önálló jogi személy, önállóan működő költségvetési szerv. A pénzügyi, gazdálkodásfeladatait Tabdi közös Önkormányzati Hivatal látja el.

Az intézmény közfeladata:

óvodai nevelés
a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

Az intézménybe felvehető maximális gyermeklétszám: 50 fő

Az intézmény működési illetékességi területe:

Kaskantyú Község közigazgatási területe.

Az intézmény alaptevékenysége:

Az óvoda feladata biztosítani a gyermek óvodai nevelését kötelezően három éves kortól, az iskolabajáráshoz szükséges fejlettség eléréséig. Feladatából adódóan alaptevékenységi körében megalapozza a gyermek személyiségének és képességeinek fejlődését, alkalmassá teszi az iskolai életmódra.

OM azonosító: 202046

Az intézmény Alapító okiratának száma, kelte: 66/2012. (XII. 20 .)

A programot készítette az intézmény nevelőtestülete:

Kiss Istvánné

Molnár Dóra

2 TÖRVÉNYI HIVATKOZÁS

A pedagógiai program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról az óvoda hatályos Alapító Okirata

3 HELYZETELEMZÉS, KÜLDETÉS NYILATKOZATUNK

Helyzetelemzés

Kaskantyú község Bács-Kiskun megye középső területén található. Kiskőrös vonzáskörzetéhez tartozik, attól 10 kilométerre helyezkedik el. Egyre inkább megfigyelhető az anyagi polarizáció növekedése a családok között. A keresetek a munkahelyen dolgozók esetében alacsonyak, a legtöbb munkahely bizonytalan, így a családok egzisztenciája is esetenként veszélybekerül. A mezőgazdasági munkából élők esetében az értékesítési nehézségek, bizonytalan jövedelmek okoznak megélhetési problémákat. Évről-évre nő a munkanélküliek száma, ezen a közmunkaprogram valamelyest enyhít.

Intézményünk 50 gyermek befogadására alkalmas, minden 3-7 éves korú gyermeket fel tudunk venni.

Jelenlegi csoportok száma: 1

1977-ben épült az óvodánk. Melynek épülete világos, tágas, gázfűtéses és nagy park biztosítja a friss levegőn való tartózkodást. A több funkciót betöltő terek alkalmasak a szabad játékra, tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra, a pihenésre.

A csoportszobák alapterülete: 81 m. Felújításra került az épület villany és fűtésrendszere.

A gyermekmosdó is a kornak megfelelően átalakításra került

Küldetés nyilatkozatunk:

Pedagógiai hitvallásunk középpontjában a gyermek és családja áll.

Különös hangsúlyt fektetünk a családi neveléssel való szoros együttműködésre, a szülői igények kielégítésére, a gyermekek képességeinek maximális kibontakoztatására, és fejlesztésére.

Hitünk szerint a családdal egyetértésben végzett nevelőmunka eredményeképpen valósul meg az óvoda alapvető feladata, az iskolára való magas szintű felkészítés, boldog, biztonságos, szeretetteljes légkörben.

Fontosnak tartjuk azon lehetőségek biztosítását, hogy a gyermek minél több területen kipróbálhassa önmagát – legyen az művészet, sport, mozgás, színjátás, báb, néptánc, vagy kézműves tevékenység.

Arra törekszünk, hogy gyermekeink minél rövidebb idő alatt elsajátítsák szokás- szabályrendszerünket, melyek egyaránt vonatkoznak játékra, mozgásra, egészségügyi éserkölcsei normákra, a különböző tevékenységekre, egymással és a felnőttekkel való kapcsolatra.

A harmonikus fejlődést szolgálják mind a csoportszobában mind az udvaron biztosított – a korosztálynak és az egyéni igényeknek megfelelő - játékeszközök, tevékenységek, illetve a különböző mozgásformák gyakorlásához korszerű tornaeszközök állnak rendelkezésre.

A komplex fejlesztés során kiemelt célunk az ismeretek, élmények nyújtása, feldolgozása játékbá ágyazottan. Mindezen tevékenységek különböző szervezeti keretek között, kötelező és kötetlen foglalkozásokon, kirándulásokon valósulnak meg. Az ezekhez kapcsolódó gyermeki fejlettség mérése mérőlapon történik.

Mindennapjainkban előtérbe kerül a gyermekek képességeinek fejlesztése, a harmonikus, esztétikus légkör biztosítása, önállóságuk, személyiségük kibontakoztatása, kommunikációs készségük fejlesztése.

Nagyobb odafigyelést, kiemelt fejlesztést igénylő gyermekek számára mind a délelőtti, mind a délutániszervezett tevékenységek során lehetőséget nyújtunk teljesebb kibontakoztatásához. Munkánkat, illetve a gyermekek fejlesztését kiváló szakemberek segítik. Ilyen az utazó logopédus, aki a nyelvi fejlesztést végzi. Óvodánk folyamatos kapcsolatban áll a helyi általános iskolával.

A célnak megfelelően lelkiismeretes, szakmailag felkészült, emberileg nyitott, alkalmazkodó, kreatív, igényes, magasanképzett óvodapedagógusként végezzük a nevelő-oktató munkát, amelyben aktív segítő társaink a szakképzett dajkák.

4 NEVELÉSI CÉLOK ÉS FELADATOK

Cél:

- Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó.
- A gyermeki személyiség kibontakoztatására törekvés, sokoldalú, harmonikus fejlődés

segítése.

- Biztosítani minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést az életkori, egyénisajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének biztosítása.
- Személyisége teljes kibontakozásának támogatásával az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése.

Nevelési kép

- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi.
- Minden gyermek egyszeri és megismételhetetlen önálló személyiség, a saját adottságaival, saját elgondolásaival, elképzeléseivel.
- Nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását.
- A gyermekek harmonikus személyiségfejlődését kizárólag, az eredményeit, erényeit, sikeres és sikertelen próbálkozásait értékelő, esetleges másságát elfogadó környezet segíti.
- A gyermeket, mint fejlődő személyiséget különleges védelem illeti meg.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvoda kiegészítőszerepet vállal.

Összegzés:

Célunk, hogy gyermekeink megtalálják helyüket az őket körülvevő világban. Főhangsúlyt kap a környezet megismerése, mint élettér, amelyben eligazodni képes a gyermek. Akkor válik sikeres, környezetét, nemzetét szerető emberré, ha megismeri azt.

A gyermeki tevékenység szabadsága fontos számunkra, figyelembe vesszük gyermekeink egyéni fejlődési ütemét. Hangsúlyt fektetünk a felzárkóztatásra, egyéni fejlesztésre.

Közös alapelvek:

A közös alapelvek meghatározzák az óvodai élet céljait és feladatait.

Ezek a következők:

- Az egyenlő hozzáférés elve az esélyegyenlőtlenségek csökkentését konkrét törvényi előírások formájában is szolgálja.
- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- Beszélő környezet, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartásának, ösztönzésének és a gyermeki kérdések támogatásának kiemelése.
- Az óvodai nevelőmunka a családi nevelésre építve, annak pozitív megerősítésére törekszik.
- Szeretetteljes, barátságos, biztonságot nyújtó, családi légkörben történő nevelés, a gyermekek személyiségének és jogainak teljes körű tiszteletben tartása, a gyermeki másság elfogadása.

- Gyermekközpontú, befogadó szemlélet, differenciált egyéni bánásmód alkalmazása a csoport, a közösség keretein belül.
- Esélyegyenlőség megteremtése a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésével, szakember megsegítésével.
- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, a gyermeki önállóság határainak fokozatos szélesítése.
- A külső környezet felé nyitott nevelési légkör megteremtése annak érdekében, hogy a család megismerhesse az óvodai életet.
- A pedagógiai szabadság érvényesítése a törvényi szabályozás szerint, a gyermekek érdekeit figyelembe véve.
- A pedagógiai szabadság érvényesülése során az óvodapedagógus megválaszthatja munkamódszerét a témához illeszkedő kötött, vagy kötetlen formában.
- A nevelési cél a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetencia érzés kialakítása és fenntartása.
- A gyermeki személyiség kibontakoztatása az egyéni adottságok és lehetőségek figyelembevételével, a fogyatékosság súlyosságához és a gyermek fejlődési üteméhez igazított fejlesztés.
- A közösségi élet, az együttélés szabályainak, értékeinek, normáinak kialakítása.
- A gyermek – mint fejlődő személyiség – különleges védelme.
- A családdal való kapcsolat kialakítása, fenntartása a gyermek nevelése, fejlődése érdekében.

Fejlesztjük azokat a kompetenciákat, képességeket, amelyek az életben való boldoguláshoz szükségesek.

Kiemelt területek:

- problémamegoldó képesség fejlesztése
- kritikus gondolkodásra nevelés
- kreativitás fejlesztése
- kommunikációfejlesztés, (aktív szókincs, viselkedési szokások, tartós kapcsolatok)
- kooperáció (együttműködési képességfejlesztés)
- környezettudatos képességfejlesztés.

Új tartalommal közelítünk az óvoda – iskolai átmenet problémájához, inkluzív pedagógiájához, játék, érzelmi és erkölcsi neveléshez.

5 CÉLOK, ALAPELVEK, FELADATOK

Az óvodai nevelés céljai:

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló része, nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig, legfeljebb nyolcéves korig, ill. az iskolai érettség eléréséig.

Programunkban valljuk, hogy az életre való felkészítés, az erkölcsi nevelés csak a tevékeny életre alapozott nevelőmunka útján valósítható meg.

A gyermekközpontú, tevékenységközpontú befogadó óvodai nevelés a 3 - 7 éves korú gyerekek szociális életképességét (életre nevelést) minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli. A pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítja, azaz kooperációra és kommunikációra kívánja képessé tenni óvodáskorban a gyermekeket.

A kooperáció konkrét tartalma:

A társas, közösségi és egyéni élet feltételeinek közös összehangolt erőfeszítésén alapuló újratermelése.

A kommunikáció konkrét tartalma:

A közmegegyezésre (a konszenzusra) való törekvés mindazokban a kérdésekben, amelyek az együttélés és együttműködés előkészítését, lebonyolítását és értékelését szolgálják.

Az óvoda lehetővé teszi a gyermek fejlődését, elősegíti azt, tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével.

Az óvoda a pedagógiaiilag segített szocializáció minél teljesebb megvalósítására törekszik. A kisgyermeknek ahhoz, hogy boldoguljon, meg kell tanulnia beszélni, közlekedni, a környezet adta keretek közt tevékenykedni, az eszközöket használni, a társakkal együttműködni, el kell lennie a mindennapi élet adta szerepeket, magatartásmintákat. Ez komplex életfeladat.

Célok:

- Munkánk során az a célunk, hogy a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakoztatását legjobb tudásunk szerint elősegítsük egészséges óvodai környezet megteremtésével.
- A gyermekek megfelelő gondozottságának biztosítása, alapvető szükségleteinek kielégítése.
- Gyermek- és tevékenység központú, élmény- és érzelem gazdag óvodai élet megteremtése, melyben jól érzi magát a gyermek.
- A 3 - 7 éves korú gyermekeknek harmonikus, nyugodt, vidám, szeretetteljes, egészséges, változatos tevékenységekre lehetőséget adó környezet biztosítása.
- A 3 - 7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magában foglalja:
- A teljes gyermeki személyiség fejlesztését a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül,
- Az életre való felkészítést a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül,
- A természetes és mesterséges környezetünk megismerésére, védelmére nevelés tevékenységeken keresztül.

Feladatok:

- Az óvoda feladata az, hogy a gyermek életkorának megfelelően lehetőséget teremtsen játékra, utánzásra, mesével fejlessze belső tárvilágát, módot adjon a spontán utánzásos tanulásra.
- Az intézményekbe járó enyhe testi, érzékszervi, értelmi, beszédserült és más fogyatékkal (tanulási zavar veszélyeztetett, hiperaktív) bíró kisgyerekek folyamatos integrált fejlesztése egyéni és csoportos keretek között. Feltétel hiányában külső szakemberek bevonásával kell megoldani. (logopédus, gyógypedagógus, pszichológus). Az EGYMI –vel nagyon jó kapcsolatunk alakult ki az évek folyamán.

- A szűkebb környezethez (településhez) való tartalmas érzelmi viszony kialakítása.
- Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközének, a szabad játék elsődlegességének biztosítása.
- Az óvodából az iskolába való átmenet tartalmilag újszerű kidolgozása, az inkluzív pedagógiának, együttélésnek az elterjesztése.
- A játéknak, mint a fejlesztés céljának és eredményének a megjelenítése, a játék, érzelem, erkölcs metodikai kapcsolatának érvényesítése.
- Minden kisgyermek önmagához képest legyen önálló, érdeklődő, kiegyensúlyozott, együttműködő.
- Ismerje és tartsa be a közösségi élet szokásait, szabályait.
- Vegyen részt az óvoda hagyományos ünnepeiben.
- Tudja elfogadni társai és a sajátos nevelési igényű gyermekek másságát. (szociometria)
- Alakuljanak ki az iskolakészültséghez szükséges alapkészségek, képességek.
- Ismerjék meg szűkebb és tágabb természeti környezetük ismert helyeit (kirándulások, séták alkalmával tartásuk be a környezetvédelemmel kapcsolatos szabályokat).
- A sajátos nevelési igényű gyermekek aktív részvételének biztosítása, erősségeik hangsúlyozásával olyan sikerélmény biztosítása, amely az „Erre már én is képes vagyok!...” élményét adja.
- Sajátítsák el azokat az alapvető életvezetési képességeket, amelyek szükségesek a közösségen belüli, önálló vagy viszonylag önálló élet eléréséhez, /önálló öltözködés, „dolgozni”, lekötni magát szabadidejében, stb./ ezáltal a legmagasabb szintű társadalmi integráció elérésére törekszünk.
- Csoportos, kiscsoportos, egyéni formában különböző technikák, terápiák alkalmazásával való segítségadás.
- A kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.
- A gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyisége teljes kibontakozásának támogatásával az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése
- A gyermek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása.

Az óvodai nevelés alapelvei:

Az alapelvek meghatározzák az óvodai élet céljait és feladatait.

Ezek a következők:

- Az egyenlő hozzáférés elve az esélyegyenlőtlenségek csökkentését konkrét törvényi előírások formájában is szolgálja
- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- Beszélő környezet, szabálykövetítés a javítgatás elkerülésének, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartásának, ösztönzésének és a gyermeki kérdések támogatásának kiemelése
- Az óvodai nevelőmunka a családi nevelésre építve, annak pozitív megerősítésére törekszik.

- Szeretetteljes, barátságos, biztonságot nyújtó, családi légkörben történő nevelés, a gyermekek személyiségének és jogainak teljes körű tiszteletben tartása, a gyermeki másság elfogadása.
- Gyermekközpontú, befogadó szemlélet, differenciált egyéni bánásmód alkalmazása a csoport, a közösség keretein belül.
- Esélyegyenlőség megteremtése a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésével, szakember megsegítésével.
- Tevékenységközpontú nevelés megvalósítása.
- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, a gyermeki önállóság határainak fokozatos szélesítése.
- A nemzeti és etnikai kisebbség kultúrájának megőrzése.
- A külső környezet felé nyitott nevelési légkör megteremtése annak érdekében, hogy a család megismerhesse az óvodai életet.
- A pedagógiai szabadság érvényesítése a törvényi szabályozás szerint, a gyermekek érdekeit figyelembe véve.
- A nevelési cél a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetencia érzés kialakítása és fenntartása.
- A gyermeki személyiség kibontakoztatása az egyéni adottságok és lehetőségek figyelembevételével, a fogyatékosság súlyosságához és a gyermek fejlődési üteméhez igazított fejlesztés.
- A közösségi élet, az együttélés szabályainak, értékeinek, normáinak kialakítása.
- A gyermek – mint fejlődő személyiség – különleges védelme.
- A családdal való kapcsolat kialakítása, fenntartása a gyermek nevelése, fejlődése érdekében.

A migrációs populáció integrációja

A nemzetközi vándorlások (migráció) hazánkra gyakorolt hatásait tekintve figyelembe vesszük. Az óvodai nevelésben olyan gyerekek is részt vehetnek, akiknek családjai Magyarországra települtek át, vagy szülei huzamosabb ideig vállalnak itt munkát.

Programunk része a multikulturális nevelés megvalósítása az integrált nevelés kiterjesztése a migrációs populáció vonatkozásában.

Célunk:

A multikulturális nevelés megvalósítása:

- A bevándorló gyerekek nyelvi és kulturális integrációja.
- A befogadó ország nyelvének elsajátíttatása.
- A befogadó ország értékeihez való pozitív kötődés kialakítása.
- Nyitott és megértő viselkedés kialakítása a más ajkúak nyelve és kultúrája iránt.

Feladatunk:

A külföldi állampolgár, nem magyar ajkú gyerekek együttes gondozása, nevelése, fejlesztése a magyar állampolgárságú, magyar anyanyelvű gyerekekkel.

A Tevékenységközpontú óvodai nevelés alapelvei:

- A nevelés elsődlegességének hangsúlyozása
- A nevelés során a cselekvések, tevékenységek kiemelt szerepet játszanak
- Nyugodt, meleg, szeretetteljes légkör kialakítása
- Esztétikus környezet megteremtése
- A gyermek alapvető szükségleteinek kielégítése
- Esélyegyenlőség megteremtésére törekvés
- Elegendő idő, hely és eszköz biztosítása a játékhoz
- A gyermek differenciált, egyéni fejlesztése a csoport, a közösség keretein belül
- A gyermekek fejlődéséhez egyéni, sürgetésmentes tempó biztosítása
- A gyermekek számára a lehető legnagyobb szabadságfokú mozgástér biztosítása
- A gyermeki önállóság határainak fokozatos kiszélesítése

A sajátos nevelési igényű gyermekek részére a számukra megfelelő területeken történő fejlesztés

6 DIFFERENCIÁLÁS – HÁTRÁNYKOMPENZÁLÁS, TEHETSÉGGONDOZÁS

Az óvodás korú gyermekek fejlődésbeli eltérései olykor szembetűnőek. Az életkori szakaszok, hasonló jelenségeket, fejlettséget eredményeznek, de a hasonlóság mögött gyakran eltérő szintek fedezhetők fel.

Sajnos a tapasztalatunk azt mutatja, hogy nő a problémás, SNI és BTMN gyermekek száma. Az ő képességeik elmaradnak az életkoruknak megfelelő szinttől. Értelmi képességeiknek, tanulási készségeiknek fejlesztését még hatékonyabbá kívánjuk tenni. Az óvoda keretein belül a megfelelő végzettségű pedagógus foglalkozik velük a szakértői véleményben megadott óraszámokban.

BTMN gyermek meghatározása: beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb **pszichés fejlődési zavarral** (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Cél:

- A diagnózisra építő, sokoldalú fejlesztés.
- Az ismeretnyújtás fokozatainak kis lépésekre való lebontása, tervezése és végrehajtása.
- Cselekvésbe ágyazott gondolkodás figyelembevétele.
- Az eltérő terhelhetőség figyelembevétele.

- Minden esetben egyénre szabott, egyéni fejlesztési terv készítése.

Óvónői feladatok és elvárások az SNI-s gyermekek nevelésével kapcsolatban

- A fejlesztést csak komplex kivizsgálás után szabad megkezdeni.
- Amennyiben részesült korai fejlesztésben, a korai fejlesztésre kell építeni.
- A sérült funkciók miatt biztosítani kell a folyamatos stimulációt és kondicionálást, a fejlesztés folyamatosságát, rendszerességét és a kiszámíthatóságát.
- A pedagógus türelmes, nyugodt, érzelmi támaszt biztosító habitusa elengedhetetlen (ez a kivárási képessége).
- Kellő idő, alkalom, vagyis a munkához való időtöbblet biztosítása
- A kompenzációs lehetőségek körének bővítése, a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.
- A fejlesztés folyamata a szakemberek csoportmunkájával, a gyermekekre vonatkozó tapasztalatok rendszeres megbeszélésével. /fejlesztő pedagógus, logopédus/

Tehetséggondozás

A nevelési programunkban megfogalmazott értékek azt a célt szolgálják, hogy a ránk bízott gyermekek adottságaikkal, képességeikkel, fejlődésükkel, szervezett és spontán tapasztalataikkal összhangban, minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

Nagy figyelmet fordítunk a kisgyermek egyéni képességeit figyelembevevő differenciált fejlesztésre, valamint pszichikus képességeik (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet és gondolkodás) fejlesztésére, mert ezen általános intellektuális képességek alapozzák meg a speciális képességeket.

Kiemelten tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség,

Tehetséges gyermekek kiszűrésének módjai közül az alábbiakat alkalmazzuk, igazodva az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságaihoz:

- Esetmegfigyelés
- Személyiség megfigyelés /tulajdonságlista alapján (óvodás korcsoportra jellemző)

Tehetséggondozásunk célja:

- Felismerni a tehetséget és megjelenési formáit
- Segíteni a gyermeket a továbbfejlődésben
- Kielégíteni a kiemelkedő képességű gyermek megismerési, alkotási és speciális szükségleteit, erős oldalának fejlesztése)
- A tehetséges gyermek tehetséggel összefüggő gyenge oldalának erősítése (pszichomotoros és érzelmi – akarati éretlenség)
- Megfelelő, szeretetteljes légkör biztosítása

Óvodapedagógusok feladata:

- Sokféle tevékenységek kínálata, ezzel segítve a gyermekeknek érdeklődési irányait

- Egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztés, képességfejlesztés
- A gyermek pozitív én-tudatának kialakítása és erősítése
- Elfogadó és támogató környezet kialakítása
- A szülők tájékoztatása és megnyerése a közös munka érdekében

7 GYERMEKKÉP

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empatikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs lesz.

Feladat:

Multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció.

„A gyermeket különleges védelem illeti meg, a törvény és más eszközök által nyújtott lehetőségekkel, hogy fizikailag, szellemileg, erkölcsileg, lelkiileg és társadalmilag egészségesen és normálisan tudjon fejlődni, szabadságban és méltóságban.”

A gyermek és tevékenységközpontú óvodai nevelés arra vállalkozik, hogy a gyermeki szükségletek szem előtt tartásával alkossa meg gyermekképét. A gyermek mindennekfölött áll a nevelésünkben, az Ő fejlődő személyisége határtalanul sok lehetőséget biztosít tervszerű fejlesztésére. Megteremti annak lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek felkeltik, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek az átélésére.

A gyermek személyiségének alakulása a családban kezdődik, ebben a közösségben érik az első olyan hatások, melyek alakítják, formálják.

Az érzelmi biztonsága alakítja jó közérzetét, és biztosítja harmonikus testi - lelki fejlődését, ami által nyitott, harmonikus, kiegyensúlyozott gyermekké válik.

A nevelési cél a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése. A pedagógusok napi kapcsolatban állnak a szülőkkel, így az együttnevelés, együttműködés érdekében megvalósul a folyamatos párbeszéd feltételrendszere. A nevelési cél, hogy iskolába lépéskor a gyermekek alkalmazkodni tudjanak az iskolai élethez.

Ezek figyelembe vételével a következőket szeretnénk elérni az óvodáskor végére, melyek egyben az iskolába kerülés fejlettségi szintjeit is jelentik:

- Gyermekeink legyenek nyitottak, derűsek, forduljanak bizalommal a felnőttekhez.
- Örömmel vegyenek részt a tevékenységekben. Legyenek képesek önálló munkavégzésre, ugyanakkor a neki adott feladatok elvégzéséhez bátran kérjen segítséget.
- Legyen feladat tudata, feladattartása.
- Őrizzék meg természetes kíváncsiságukat, óvják - védjék, alakítsák környezetüket.
- Legyenek gondosak, nyitottak, érdeklődők, rendszeretők, az intézményen belül tudjanak élni szabadságukkal.
- Ismerjék, használják az udvariassági formákat és illemszabályokat.

- Valósítsák meg önmagukat, és őszintén nyilvánítsák ki véleményüket.
- Sajatítsák el a példaképet nyújtó felnőttektől az együttműködés szabályait.
- Legyenek önállóak, talpraesettek, edzettek, egészségesek, tudjanak nyerni és veszíteni egyaránt.
- Legyenek érzelmileg gazdagok, a településükhöz kötődőek, környezetükben jól tájékozódjanak, nyitottak, érdeklődők, önmagukat értékelni tudók, másokat elfogadók, együttműködők.
- Önállóan képesek legyenek eligazodni saját környezetükben, s törekednek a környezetükkel való együttműködésre.
- A szándékos figyelem legyen irányítható, szabályozható a gyermekeknél.
- Képesek legyenek alkotóan részt venni a játékban egyedül és társaival is.
- Bátran, szívesen kommunikáljanak, tartsák tiszteletben mások véleményét, de sajátjukért is szálljanak síkra.
- Mozgásuk legyen összerendezett, harmonikus.
- Finommotorikájuk tegye képessé őket az írás elsajátítására.
- Harmonikusan fejlettek, kreatívak, felkészültek legyenek az iskolai életre, képesek legyenek a másság elfogadására.
- Az óvodáskor végére sajátos, egyedi képességeit kifejezni tudóvá váljanak.
- Tiszteljék az időseket, társakat, felnőtteket. Legyenek toleránsak másokkal szemben.
- Koruknak megfelelően tartsák be azokat a magatartási formákat, melyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez szükségesek. Tartsák rendben a körülöttük lévő tárgyakat, vigyázzanak játékaikra, azokra az eszközökre, melyeket használnak. Legyen igényük a tisztaság.
- Vegyenek részt lehetőség szerint a növények és állatok gondozásában. A környezetet tiszteljék és védelmezzék.
- Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik harmonikus mozgással, fejlett kommunikációs készséggel, beszédkultúrával rendelkeznek. Tájékozottak az őket körülvevő világról.
- Öröme és szeretetre nyitott, érzelem gazdag, autonóm egyéniségek legyenek.
- Hagyományápoló, környezetével kiegyensúlyozott viszonyban élő, embertársait szerető felnőttekké váljanak.
- Tudjanak gazdálkodni az önmaguk számára felszabadult, rendelkezésükre álló idővel, amely segíti őket a szabad, autonóm egyéniség kialakításában.

8 ÓVODAKÉP

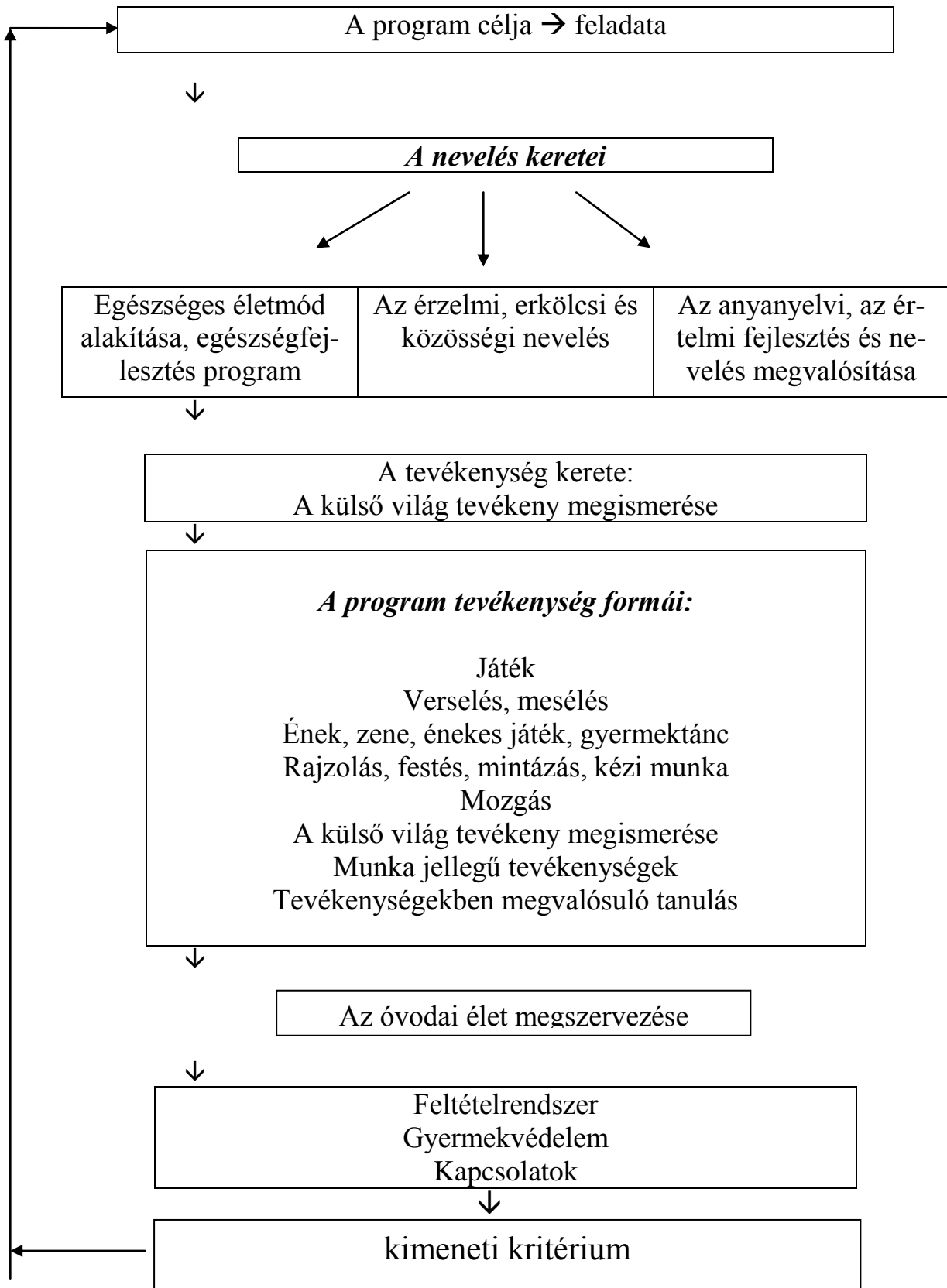
Az óvodaképünkre a következő megfogalmazások jellemzők:

- Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt.
- A befogadó közoktatási rendszer kialakításához való aktív hozzájárulásunk része a multikulturális és interkulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat kialakítása.
- Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó és legkevésbé szegregált környe-

zetben nevelkedjen, ez a gyermekek oldaláról szükséglet, a felnőttek számára kötelesség.

- A gyermeki fejlődésbe vetett bizalom, mint a pedagógiai optimizmus megvalósítása, a különbözőségek elfogadása, a diszkrimináció tilalmának érvényesítése.
- Hit a gyermek fejlődésében, a gyermek jelzéseire biztosított komoly figyelem.
- A nem könnyen érthető jelzések értelmezése, a mögöttük lévő szükségletek feltárása.
- A ki nem mondott, csak tünetekkel jelzett gyermeki segélykérés figyelmen kívül hagyásának megelőzése.
- Esztétikus, biztonságos, családias, értékekben és érzelmekben gazdag külső és belső környezet megteremtése, ahol a gyermek legfőbb tevékenységében, a játékban valósíthatja meg önmagát.
- Legyen az óvoda nyitott a változó világ kihívásaira.
- A tevékenységközpontú óvodai neveléssel tartalmas gyermekkor teremtse az óvoda, melyben érvényesül a szabadság és önmegvalósítás, ahol a gyermekek egyéni képességeik szerint fejlődhetnek.
- Partnerközpontú szemlélet, feleljen meg az óvoda a fenntartói, szülői igényeknek, társadalmi elvárásoknak. A családi nevelés kiegészítőjeként a szülővel közösen neveljünk vidám, egészséges, boldog gyermekeket.
- Az óvodai nevelés a gyermekek személyiségfejlesztését, a családi nevelés kiegészítését, a gyermekek iskolai életmódra való felkészítését vállalja fel.
- Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció.
- Fontos a családdal való együttműködés, amelyben nélkülözhetetlen a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás, a gyermek személyiségének tisztelete, elfogadása és megbecsülése.
- Az együttműködést keresve tovább kívánjuk mélyíteni az iskolával kialakított kapcsolatunkat.
- Programunkban a gyermekek alapvető tevékenységeire, a játékra, mesére, kommunikációra, munka jellegű tevékenységekre, mozgásra, művészeti élménynyújtásra, a környezet tevékeny megismerésére építünk.
- Kiemelt feladatként kell kezelni a települési értékeket, hagyományok megismertetését, megőrzését.
- Fontosnak tartjuk a játék elsődlegességét. Játékra alapozva szervezzük az életkori sajátosságokhoz igazított tevékenységeket, tapasztalatszerzéseket.
- Hangsúlyozzuk a gyermekek testi-lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését, az anyanyelvhez, a társakhoz való érzelmi viszony megalapozását.
- Törekszünk mindenkor tudatosan tervezett és szervezett feltételeket teremtve arra, hogy gyermekeink tanuljanak meg tartalmasan tevékenykedni, a környezetükben eligazodni, együttműködni, magatartásformákat elsajátítani.
- Közvetlen környezetünkben, szerzett tapasztalatok segítségével ismerjük meg a természeti, társadalmi környezetünket, ápoljuk néphagyományainkat. Hagyományőrző programjaink hozzájárulnak nemzeti kultúránk átörökítéséhez.
- Biztosítjuk a gyerekeknek a mindennapi szabad mozgását, mellyel erősítjük a gyermekek keringési, mozgató, légzési, csont és izomrendszerük, teherbíró képességük fejlődését.
- Esélyegyenlőség és hátrányok megszüntetése- pedagógiai attitűd, a nemek társadalmi egyenlőségének támogatásának elősegítése.

Programunk rendszerábrája

9 A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES SZEMÉLYI, TÁRGYI FELTÉTELEK

Pedagóguskép

A nálunk dolgozó pedagógusok hiszik, hogy a gyermek önmaga funkcióihoz mértén egyszeri és megismételhetetlen.

Vallják, hogy a gyermekközpontú pedagógia az élményt nyújtó, együttműködően értékközvetítő, együtt érző, segítő, gyermekekre figyelő pedagógiát jelenti.

A következő személyiségjegyeket tartjuk lényegesnek:

- megfigyelő és helyzetfelismerő képesség
- a gyermek szeretete, megértése, megbecsülése
- pedagógiai tapintat
- önmagával és a gyerekekkel szembeni igényesség
- kiegyensúlyozott állapot, érzelmi gazdagság
- megosztott figyelemre való képesség
- segítőkészség, optimista magatartás

Az óvodapedagógus azonosulási minta a gyermek számára, a közösségi élet irányítója, aki maga is benne él a közösségben. Látja, melyek a következő feladatok, ismeri az egyes gyermeket, megérti problémáit, szeretettel megoldja azokat. Fő nevelési módszere a pozitív példa kiemelése, a buzdítás, a dicséret. Tekintettel van a gyermekek haladási tempójára, egyes témákban a gyorsított haladást, vagy a pótlást lehetővé teszi. Elősegíti a gyermekeket abban, hogy megtapasztalhassák az autonómia élményét, így a tanulásban proaktívak és motiváltak lesznek. Csoportjában nyugodt, szeretetteljes légkört, stabil szokásrendszert, következetes szabályrendszert alakít ki. Megtalálja a családokkal a kapcsolatteremtés, az együttműködés legmegfelelőbb módját. Mindig reálisan tájékoztatja a szülőket, tiszteli érzelmeiket, tapintatosan és segítőkészséget kifejezően nyilvánul meg.

Valamennyi munkatárs folyamatos együttműködése, összehangolt munkája a befogadó szellemiségű óvoda, az inkluzív nevelés kialakítása érdekében tevékenykedik. A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus.

Az óvoda nyitvatartási idejében óvodapedagógus neveli a gyermekeket. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát kell, hogy jelentsen a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Személyiségvonásainkban továbbra is jelenjen meg a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a tolerancia, tetteinkben érezhető legyen a hitelesség, tapintat és az empátia.

Egy gyermekcsoport életét két óvónő együtt irányítja, együtt tervezi, összehangoltan, a feladatokat megosztva. Elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetik. A dajkát is bevonjuk a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe.

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében résztvevő óvodapedagógusnak magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel, és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal kell rendelkeznie.

Sajátos nevelési igényű gyermekeink ellátását, utazó logopédus, gyógy-testnevelő és gyógypedagógus segíti.

Az óvónő és a dajka együttműködése:

A tevékenységközpontú óvodai programunk megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagóguséval összehangoltan működik, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztassuk az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről és módszereiről. Folyamatosan tájékoztatjuk őket arról, hogy a nevelési célok érdekében, hogyan kívánjuk a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani.

Tárgyi feltételek

Az intézmény tárgyi feltételei a kötelező eszköznorma elvárásainak megfelelő. Fokozatos bővítéssel tovább fejleszhető. A külső és belső környezetek esztétikusak, tiszták, ahol biztosított az egészséges gyermeki személyiségek kibontakoztatása, fejlesztése.

Az óvoda külső-belső környezete folyamatosan fejlődik. Igényesen berendezett, megfelelően felszerelt csoportszobák, kiszolgáló helységekkel állunk a partneri igények kielégítésére. A csoportszoba színvilágát az ízlésformáláson túlmenően pszichológiai hatásokat is figyelembe véve alakítjuk ki. A csoportban megfelelő mennyiségű játék áll rendelkezésre.

A mozgásfejlesztés lehetősége a nagy udvar, illetve az iskolai tornaszoba. A kinti és benti mozgásfejlesztés segítői, a bordásfal, motorok, rollerek, kosárlabda palánk, foci kapuk stb. Az udvaron kellő számú játék, mászóka, hinta, babaház, homokozó biztosítják a sokoldalú játék és mozgáslehetőséget. Terasz és a kerti kiülő rossz idő esetén is biztosítják a kellő levegőzést és mozgást.

Az egészséges életmódra neveléshez az óvoda biztosítja a higiénés eszközöket: jellel ellátott, külön tárolt egyszemélyi használatú eszközöket, /fésű, pohár, törölköző, esztétikus ágynemű az alváshoz, stb./. A kulturált étkezést gyermekméretű étkészletek, esztétikus textíliák biztosítják.

A nevelőtestület számára biztosított a nevelői szoba, külön WC, öltöző, mosdó, vezetői szoba. Ezen felül raktár, szelektív hulladékgyűjtő hely, udvari tároló hely található az óvodában.

10 A NEVELÉS TERVEZÉSE

Az óvodánk helyi Pedagógiai Programja tartalmazza a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Programot, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját és a DIFER mérési és értékelési rendszerét.

A nevelés tervezését és a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését a következő kötelező dokumentumok szolgálják:

- Felvételi és mulasztási napló
- Csoportnapló
- A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció megállapításai. Évente egy emberrajz. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentum tartalmáról a szülő tájékoztatást kap évente két alkalommal, melyet aláírásával igazol.
- Időpontok egyeztetése a szülői tájékoztatás megszervezéséhez
- Speciális szakembert igénylő gyermekek

- Óvodai szakvélemény. Anamnézis, beszoktatás tapasztalatai, a gyermek fejlettségének jellemzői, a családlátogatás tapasztalatai, fejlesztési terv, a gyermek fejlődése érdekében meg tett intézkedések, szülői tájékoztatások rögzítése, (a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentumot a szülő aláírja), fejlődés eredménye óvodáskor végén.
- Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat eredménye, felülvizsgálat időpontja.

A cél és a feladatrendszer a helyi kibővített feladatokkal érvényesül. Nevelési terv értékelése minden évben kétszer történik: félévi és év végi értékelés.

A gyermekekről személyiség naplót vezetünk, ahol megtalálhatóak az egyéni fejlődési ütemről szóló feljegyzések. Évente két alkalommal a törvényben előírtak szerint a szülőnek tájékoztatást adunk gyermeke előmeneteléről.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez a gyermek egyéni szükségleteihez, tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A napirend általános időkerete 10 óra óvodai nyitva tartás esetén:

NAPIREND	
6 ³⁰ - kb. 10 ³⁰	4h Játék; egyéb szabadon választott tevékenység, tisztálkodás, tízóraiázás, kötött és kötetlen foglalkozások
kb. 10 ³⁰ - 12 ⁰⁰	1,5 h Tisztálkodás, öltözködés, levegőzés, udvari játék, séta az időjárás függvényében
kb. 12 ⁰⁰ - 13 ⁰⁰	1 h Tisztálkodás, előkészületek az ebédhez, ebéd,; előkészületek a pihenéshez.
kb. 13 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰	2h Mesehallgatás, pihenés
kb. 15 ⁰⁰ - 16 ³⁰	1,5h Ébredés, tisztálkodás, torna, uzsonnázás, játék, egyéb szabadon választott tevékenység (akár udvari tartózkodás az időjárás függvényében) hazamenetelig.

Napirendünk rugalmas. Egyéni korrekciókra sok időt fordítunk - felzárkóztatás, tehetséggon dozás, esélyegyenlőség biztosítása. Természetesen nem ragaszkodunk mereven a napi beosztáshoz, ha váratlan esemény, gyermeki ötlet, kezdeményezés jön létre, hagyjuk a tevékenység lefolyását.

A heti rend kereteit a folyamatosság, rendszeresség és rugalmasság jellemzi.

Mindennap 20-30 perc mese, vers, testnevelés történik.

Heti két napon:

- matematika
- Természet és társadalom
- Testnevelés
- ◆ művészeti tevékenységeket tervezünk.

A gyermekek játéktevékenységéből, illetve spontán játékából induló kezdeményezéseken kívül helyet kap az óvónő által tervezett tapasztalatszerzés, kötelező és differenciált nevelés is.

Nevelési időkereten túl különféle tevékenységeket végzünk. A tehetséggondozás is kiemelt helyet kap az óvoda mindennapi életében:

Intézményi szinten		Csoportszinten	
Dokumentum	Felelős	Dokumentum	Felelős
Éves vezetői terv	Intézményvezető	Nevelési terv (csoportnapló)	óvodapedagógusok
Éves munkaterv			
Ellenőrzési és értékelési tervek	Intézményvezető	Tevékenységi tervek (csoportnapló)	
Gyermekvédelmi munkaterv	Gyermekvédelmi felelős	Eseményterv, szervezési feladatok (csoportnapló)	

11 AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Alapvető feladataink:

- Derűs, otthonos, érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör kialakítása az állandó napirenddel,
- A barátságos csoportszoba kialakításával,
- A nyugodt, következetes bánásmóddal.
- A gyermekeket körülvevő felnőttek (óvodapedagógusok, dajkák, kisegítő személyzet) gyermekszertő magatartásával,
- Meleg – korlátozó – engedékeny nevelési attitűddel igyekszünk biztosítani
- Olyan környezet és folyamatos nevelés biztosítása, mely elősegíteni a szociális képességek fejlesztését.

Az interperszonális (személyközi) kapcsolatok új formáinak alakítása; a felnőtt – gyermek, gyermek – gyermek érzelmekre épülő, kooperációra alkalmas kapcsolat kialakítása:

- fokozatos befogadással,
- az óvodapedagógus modellértékű viselkedésmintáinak segítségével,
- a szokások gyakorlásával,

Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmódra nevelés alakítása;
  - az érzelmi- erkölcsi nevelés, a szocializáció biztosítása;
  - az anyanyelvi, értelmi nevelés, fejlesztés, nevelés megvalósítása.
- ◆ Az egészséges életmód alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Jelentős alapelv a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása. Egészség megőrzése szokásainak és a környezettudatos magatartás kialakítása. Környezet védelme és megóvása-fenntarthatóságához kapcsolódó elvek kialakítása.

A nevelési cél a rendszeres életritmus, a megfelelő napirend kialakítása a gyermekek számára.

A gondozás, a gondoskodás a gyerekekről alapvető és állandóan jelenlévő sajátossága az óvodának. A gondozási feladatok teljesítéséhez szükséges a bensőséges gyermek – felnőtt kapcsolat. Egészséges táplálkozásra, kulturált étkeztetésre, a testápolásra, az egészségmegőrzés szokásaira való nevelés kiemelt célunk.

A helyes tisztálkodási és táplálkozási szokások megalapozásánál fontos szerepe van az óvodapedagógusnak és dajkának.

A felfokozott mozgásigény a gyermekek életkori sajátossága, kielégítése az óvodapedagógus feladata.

- ◆ Érzelmi – erkölcsi nevelés terén elengedhetetlennek tartjuk, hogy a gyermekeket érzelmi biztonság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül. Hozzájárulunk az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képesség igényének kialakulásához (barátkozás, figyelmesség, segítőkészség, együttérzés, önzetlenség). A mindennapok tevékenységeit úgy szervezzük, hogy elősegítsük a gyermekek akaratának, (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését.

Megalapozzuk a szociálisan elfogadható önérvényesítés képességét.

A szokás és normarendszer megalapozása tevékenységeken keresztül történik.

A 3-7-8 éves korú gyermekek harmonikus fejlődésének elősegítése olyan élményszerű napirend, feltételrendszer mellett, hogy a gyermekeknek minden nap élmény legyen az óvoda.

- ◆ Az anyanyelvi, értelmi nevelés, fejlesztés nevelés feladatait tekintve a változatos tevékenységek megszervezésével biztosítjuk a sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségét, valamint igyekszünk felkelteni, fenntartani és kielégíteni a gyermekek érdeklődését. Rendszerezük, bővítjük ismereteiket, s az élmény gazdag környezetben folyamatosan fejlődnek értelmi képességeik. (az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, és kreativitás). Az óvodában komplex nevelés folyik. A nevelési területek elkülönülnek, de a gyakorlatban egységet alkotnak. Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyerekeket. Megteremti annak lehetőségét, hogy a gyermekjátékon, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül jusson élményekhez, amelyek felkeltik, és ébren tartják a megismerés vágyát a tanulás öröme és az átélést.
- ◆ Kiemelten az alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködő készség terén való segítségnyújtás.
- ◆ Csoportos, kiscsoportos, egyéni formában különböző technikák, terápiák alkalmazásával való segítségadás
- ◆ A kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével

12 EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az óvoda helyi nevelési programjának kiemelt nevelési területe az egészséges életmódra nevelés. Az egészséges életmódra nevelés célja: a gyermekek testi - lelki szükségleteinek kielégítése, a testi - lelki harmónia megteremtése.

Az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele. A rendszeres, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi és szellemi fejlődésnek is feltételei. A gyermekek az ol-

dott, kellemes légkörben szívesen végzett tevékenységeket nem érzik fárasztónak. A különböző tevékenységek váltakozása pihentet.

Az egészséges életmód alakításának feltételei:

Tárgyi: Az udvar, az épületek felszereltségének lehetőség szerinti folyamatos bővítésével, korszerűsítésével szükséges biztosítani a hatékony munka feltételeit.

Az óvodában fontos a megfelelő hőmérsékletű víz biztosítása.

Személyi feltételek:

Az óvoda személyzetének mindenkor be kell töltenie a „modell” szerepét a nevelés hatékonysága érdekében.

Valósuljon meg a gyermek optimális fejlődése, alakuljon ki az egészséges életmód és harmonikus életvitel igénye a testi-lelki szükségletek kielégítésével az egészségmegőrzés az egészségvédelem szokásainak formálásával.

Módszertani alapelvek

- Az egészséges életmód alakításában mindenekelőtt a gyermek életkori és egyéni sajátosságaira kell építeni.
- Tudatosan és tervszerűen bővítjük a gyermekek szokásait, szabályrendszerét fokozatossággal, következetességgel, folyamatossággal.
- A derűs légkör megteremtésével pozitív személyi kapcsolatok kialakításával, közösen átélt élményekkel formáljuk a gyermekek aktivitását.
- Figyelembe vesszük a gyermekek alapvető jogait, és szükségleteit, különös tekintettel a sajátos nevelési igényű gyermekekre.
- Az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása; eszközeinek megismertetése;
- A szülők tájékoztatása az egészséges életmódról (táplálkozás, tisztálkodás...), otthoni gyakorlásáról

Feladatok:

- Egészséges táplálkozás szokásrendszerét szükséges kialakítani, s ezt a családokkal meg lehet ismertetni.
- A napirend rugalmasságával az egyéni szükségletekre odafigyelünk.
- Egyéni fejlettségnek megfelelően türelemmel, tapintattal, önállóságra nevelünk.
- A rugalmas napirend jól szolgálja a folyamatosságot a tevékenységek begyakoroltatását.

Egészségvédelem, edzés területén fontos:

- A gyermek testi épségének védelme, és a baleset megelőzés érdekében az óvoda felszereléseit szabványnak megfelelővé kell tenni.
- Mindenkor biztosítuk a gyermeklétszámnak megfelelő felnőtt felügyeletet az udvaron és a csoportszobákban egyaránt.

- Levegőhöz, naphoz, vízhez szoktatást időjárásnak megfelelően, körültekintően biztosítsuk.
- Szabad mozgás, az udvari játékok sokszínűsége biztosítsa a testi képességek, mozgásdifferenciálás fejlesztését.

Mozgásigény kielégítése:

- ◆ Napirenden kívül, külön szervezett kirándulások, séták, túrák, sport rendezvények szolgálják a mozgásigény bővítését.
- ◆ A speciális fejlesztést szolgálja a zenés torna, néptánc.

Kulcskompetenciák megalapozása, fejlesztése:

Személyes kompetenciák:

- ◆ Testi-lelki szükségletek felismertetése, kielégítése a rugalmas napirend és a biztonságos környezet kialakításával a baleset- megelőzés szabályainak ismeretével
- ◆ Az önállóság fejlesztése a testápolási, étkezési és öltözködési szokások megismertetésével, gyakorlásával és beépülésével, az egyéni érési ütem és az egyéni szükségletek figyelembevételével
- ◆ A testséma fejlesztése az önismeret, az edzés, mozgás, levegőzés és gondozási feladatok által, a pozitív én- kép alakításával

Szociális kompetenciák:

- ◆ Az együttműködés, az egymástól való tanulás és az egymás segítésének megalapozása, fejlesztése a szokásokhoz kapcsolódó viselkedési normák megismerése, elsajátítása által
- ◆ Az egymással szembeni tolerancia megalapozása, fejlesztése az önkiszolgáló tevékenységek gyakorlása során.

Kognitív kompetenciák:

- Percepció fejlesztése a tér -, és vizuális érzékelés fejlesztésével a tevékenységek során
- Belső motiváció kialakítása, erősítése a tapasztalatszerzéssel, az önismeret alakításával és a pozitív megerősítés által a mindennapi gondozási tevékenységekben
- Gondolkodás fejlesztése a szabálytudat, feladattudat, feladattartás fejlesztésével

Speciális kompetenciák:

- A harmonikus életvitel megalapozása az önmaga és környezete iránti igényesség felkeltésével, folyamatos pozitív megerősítés által- tehetséggondozás
- A harmonikus és differenciált mozgás fejlesztése, a nagymozgások és a finommotorika koordinálása által, a szabadgyökerű követelményválasztás lehetőségének biztosításával

Nyelvi-kommunikációs kompetenciák:

- Általános és relációs szókincs gazdagítása

- Szóbeli instrukció alapján történő feladatvégzés gyakorlása az egyéni sajátosságok és fejlettségi szint figyelembe vételével
- Különböző kifejezésmódok gyakorlása a kapcsolódó tevékenységekben
- Udvariassági formák gyakorlása a kérés- elfogadás megfogalmazása által
- Beszédfegyelm fejlődése a tevékenységek során
- Metakommunikációs jelzéseket felismerése, megértése

Pedagógus attitűd:

- Személyes példamutatás, elfogadás, mintaadás
- Önállóság és pozitív viszonyulás támogatása – pozitív megerősítéssel, dicsérettel, differenciálással, a segítségkérés kiváráásával, rávezetéssel, magyarázattal, szemléltetés bemutatással

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet megteremtése.
- A kapcsolatépítés lehetőségének kiemelt feladata gondozás közben (összehangolt, sürgetésmentes munka, kommunikáció, érzelem kinyilvánítás, stb.).

Hátrányos helyzetű és SNI- s gyermekekre vonatkozó feladatok:

- A gyermekek meglévő készségeire, képességeire és szokásaira alapozva az egyéni szükségletek és egyéni ritmus figyelembe vételével történő fejlesztés

Kimenet

- Az egészségmegőrzés-, és védelem alapvető szokásait ismeri, szükségleteit képes szabályozni
- Az eszközöket rendeltetésszerűen, önállóan használja
- Ügyel saját és környezetének esztétikájára

13 ÉRZELMI NEVELÉS ÉS A SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA

Az óvodai élet megkezdésével, új környezetbe kerülnek a gyermekek, számukra eddig ismeretlen közösségi életbe kell beilleszkednie. Ez még az érzelmileg stabil gyermeknek is nehézséget okoz.

Az óvodapedagógus érzelmi biztonságra kell, hogy törekedjen.

Gyermek –dajka kapcsolatának megerősítése.

A közösségi élet normáit kifejező szokások alapozzák meg a közösségi beállítódást, a magatartás alakulását. A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Ezért óvoda életet olyanná szervezzük, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (pl. együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség és akaratának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését.

Az óvodába a gyermekek különböző szociokulturális alappal és háttérrel érkeznek, mely a gyermekek érzelmi állapotát nagymértékben befolyásolja.

Cél:

A szociális és egyéni nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján.

Az érzelmi nevelés feladata:

- A szokásrendszer kialakításával segítjük a gyermekek társas kapcsolatainak, erkölcsi tulajdonságainak fejlődését
- A gyermeki önérvényesítő törekvés mellett kapjon teret a gyermeki önkifejezés
- A szülőföldhöz való kötődést segítő pedagógusi attitűd mélyítése
- Közösen végzett tevékenységgel erősítjük a közös munkát, közös együttlétet, a figyelmességet, a felelősségérzetet, a toleranciát, az önzetlenséget, a segítséget.
- Nyugodt óvodai légkörben segítjük elő a társakkal való viselkedési szokásokat és a nyelvi kifejezőképességüket.
- A mesén keresztül erősítjük az anyanyelvi beszédet, a belső kép megteremtését.
- A viselkedési nehézségekkel, zavarokkal küzdő gyermekek fejlesztése.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

Kulcskompetenciák megalapozása, fejlesztése:

Személyes kompetenciák:

Az érzelmi intelligencia megalapozása, fejlesztése, az önmagához való pozitív viszonyulás kialakulásával az önbizalom, önfegyelem és önértékelés megalapozása érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkörben:

- Az érzelmek szabad átélésének biztosításával (nem kell mindent megmagyarázni)
- Szabad véleménynyilvánítás lehetőségének biztosításával
- Lelkiismeret furdalás nélküli „nem mondás” lehetőségével
- Az öröm és őszinteség szabad megnyilvánulásának biztosításával
- Saját erősségek, gyengeségek megismerésével, elfogadásával
- Humorérzék fejlesztésével
- Közösségi életre felkészítéssel

Mindezt udvarias, tapintatos, szeretetteljes és bizalmas légkörben.

Szociális kompetenciák:

Szociális képességek fejlesztésével a szocializáció segítése:

- Egymás megismerésével, egymás és a másság elfogadásával, a szabad társválassal, kapcsolatteremtés, empátia, és a kooperáció fejlesztése,
- Normákhoz, szabályokhoz, szokásokhoz való pozitív viszonyulás kialakításával a közösségbe való beilleszkedés fejlesztése

- Az önként vállalt és kötelező jellegű tevékenységek során a kezdeményező-készség, szervező-készség, együttműködő-, alkalmazkodó képesség, valamint a segítségkérés és nyújtás, tolerancia képességének fejlesztése,
- A késleltetés, lemondás, kiváras képességének erősítése,
- Felnőttekhez, a közösséghez és a tágabb környezethez való pozitív viszonyulás, kötődés alakítása,
- Érzelmek, helyzetek, konfliktusok kezelésének képességfejlesztése,
- ◆ Különböző stratégiák megismertetésével, beépülésével,
- ◆ A csoportkohézió fejlesztése élmények, távlatok, ünnepek átélésével,
- ◆ A csoportszerveződés alakítása a szerepsajátítás segítségével, az önérvényesítés és konformizmus helyes arányára törekvéssel.

Kognitív kompetenciák:

Az intellektuális és erkölcsi érzelmek megalapozása, fejlesztése, megerősítése:

- A spontán érdeklődés, kíváncsiság, egymástól való tanulás erősítése, fejlesztése, a tudásvágy és problémamegoldás kialakításának segítése a tapasztalatok, élmények és cselekedtetések által
- Az öröm, a siker, a kudarc átélése a szeretet és harag megnyilvánulási lehetőségeinek biztosítása a csoportnorma keretei között
- Igazságérzet alakítása: legyen képes küzdeni a saját igazáért és elfogadni a másikat
- Kötelességtudat fejlesztése: a vállalt és kötelező feladatok teljesítésével
- Felelősségérzet fejlesztése: az igazmondással és őszinteséggel
- Nemzeti identitástudat fejlesztése: az „én-kép”, a szűkebb és tágabb természeti-, társadalmi-, kulturális környezet megismerésével, tiszteletével

Speciális kompetenciák:

- Az egyéni szociális képességek kibontakoztatásának lehetősége egyéni feladatadással, tehetség gondozással

Az esztétikai képességek fejlesztésével, a szép és jó kategóriák megláttatása, pozitív attitűd kialakítása:

- Természeti környezetben: növények, állatok védelme, gondozása, ápolása
- Társadalmi környezetben: épületek, tárgyak, hagyományok megismerésével, ápolásával
- Közvetlen környezetünkben: a csoportszobánk, óvodánk díszítése, megóvása

Magatartás esztétika:

- Az önmagukkal, társakkal és felnőttekkel való viselkedésben: önmagunk erősségeinek, gyengeségeinek ismerete, az egymás iránti tisztelet, udvariasság, segítőkészség, tolerancia megnyilvánulása.

Nyelvi kommunikációs kompetenciák:

Érzelmek kifejezésének nyelvi-, kommunikációs megnyilvánulási formáinak gyakorlása, fejlesztése, példaadás alapján.

- Szinonimák, szófajok, új fogalmak megismerése, alkalmazása, beépülése a szókincsbe
- Különböző mondatfajták alkalmazása
- Ítéletalkotás és mondatalkotás gyakorlásával kifejezőkészség fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések szóbeli megfogalmazása
- Érzelmek kifejezésének nyelvi és metakommunikációs megnyilvánulási formáinak fejlesztése és gyakorlása példaadással
- A „nemet mondás” és az őszinteség nyelvi formáinak kialakítása, gyakorlása mintakövetéssel
- A véleménynyilvánítás, vita, egymás meghallgatásával a beszédfigyelem, beszédkészség és az egymástól való tanulás fejlesztése

Hátrányos helyzetű és SNI- s gyermekekre vonatkozó feladatok:

Biztonságot nyújtó légkörben olyan megoldási módok közvetítése, amelyek segítségével képes mérlegelni, hogy az őt ért ingerekre, érzelmi hatásokra hogyan reagáljon a csoportnormák betartása mellett, önértékelésének megőrzésével.

- Az egyén szintjén a bizalom és elfogadás által a nyitottság és a befogadás képességeinek kialakítása
- Csoportszinten az odafordulás, tolerancia és figyelem által az elfogadás, empátia fejlesztése, a mássággal való együttélés gyakorlása

Pedagógus attitűd:

- Családlátogatás során a diszkréció és tapintatosság.

Az individualizálva szocializáció segítése:

- Beszoktatásnál – szerepelsajátítás segítése konkrét körülírással
- A barátságok preferálása az egyén és a csoport fejlődésére – közösségalakítás, közösségi beállítódás fejlesztése érdekében
- Az önérvényesítés és konformizmus egészséges arányának megőrzésére törekvés az igazságosság és méltányosság érvényesítésével (árulkodás, csúfolódás kezelése)
- A csoportkohézió erősítése a közös élmények, távlatok hagyományok és ünnepek átélésével.
- A konfliktusok és a „nemet” mondás megélése, értelmezése a gyermek és önünk számára (a személyeskedés és érzelmek szintjéről a tény szintjére koncentrálni), a győztes- győztes megoldásra törekvés.
- Az őszinteség megnyilvánulása ne vonjon maga után retorziót és negatív visszacsatolást, reflektív attitűd érvényesítése.
- Személyes minta és példamutatás.
- Értékelésnél preferáljuk a személyre szóló, egyéni sajátosságokra alapuló, konkrét helyzetre vonatkozó megerősítést és a közösség előtt történő erkölcsi elismerést.
- Élmények, tapasztalatok, tevékenységek biztosítása az érzelmek átéléséhez.

Mentális feltételek:

- Bizonyos tevékenységekhez kapcsolódó, csak az adott csoportra jellemző rítusok, szokások kialakítása
- Személyes tér védelmével az elvonulás lehetőségének biztosítása, a súrlódások, agresszivitás, konfliktushelyzetek lehetőségének csökkentése- kuckósítás.

Kimenet:

- ◆ Pozitív az énképe.
- ◆ Ismeri a közösség szokásait, szabályait.
- ◆ Képes a normákat elfogadni, és ez alapján saját érzelmi – akaratit állapotát szabályozni.
- ◆ Képes érzelmeit - a csoportnormák tiszteletben tartásával – kommunikálni.

14 AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek a rendszerezése, célirányos bővítése történik oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő kognitív képességei:

- egyre pontosabb, valóság-hű észlelés;
- figyelemösszpontosításra való képesség;
- gazdag képzeleti működés;
- reprodukív emlékezet;
- problémamegoldó és kreatív gondolkodás;
- az alakuló fogalmi gondolkodás.

A gyermeknek állandóan szüksége van megerősítésre, hogy egyre jobban megismerje önmagát, képességeit, és bízjon abban, hogy meg tud felelni az elvárásoknak.

Az anyanyelvi nevelés célja:

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelő tevékenység egészében.

Fontos feladatnak tartjuk:

- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendezését bővítését.
- Az értelmi fejlesztést az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével kell alakítani.
- Az érzelem által indított játékos tevékenységeken keresztül mélyíteni az értelmi képességek fejlődését. A gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére épül a tanulás.
- A kiemelkedő képességű, és részképességek fejlődésében elmaradt gyermekekre egyéni fejlesztési terveket készíteni (differenciált nevelés).

- Minden gyermek képességeit önmagához mértén alakítani. Az iskolába lépéshez szükséges tapasztalatok, alapismeretek és gyakorlati készségek kialakítása a cél. (beszéd, akarat, emlékezet, figyelem, szociális magatartás, problémamegoldó gondolkodás)
- A képességek, a tanulás iránti vágy, a belső gondolati képek, a képszerű, szemléletes gondolkodás, az anyanyelv és a kommunikációs képesség fejlesztése.
- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélő környezettel.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.
- Nyelvi készség (társalgási, vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd) fejlesztése. Kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása.
- A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.

Kulcskompetenciák megalapozása, fejlesztése:

Személyes kompetenciák:

- Artikulációs készség fejlesztése a beszédszervek ügyesítésével és a helyes beszéd-légzés fejlesztésével
- Beszédindíték és beszédkedv erősítése változatos beszédhelyzetek megteremtésével, élmények, tapasztalatok biztosításával, pozitív megerősítéssel

Szociális kompetenciák:

- Verbális és nem verbális kommunikációs kapcsolatteremtő-, és tartó képesség fejlesztése a tekintet, a mimika, a gesztus, a hangerő és hangszín, személyes példamutatás által, térközsabályozás (proxemika) biztosításával és tudatosításával a tevékenységek és az együttműködés során
- A „nemet mondás”, az őszinteség és az udvariasság nyelvi formáinak kialakítása, gyakorlása az önérvényesítés megvalósításával, a csoportnormák tiszteletben tartása mellett
- A véleménynyilvánítás, vita, egymás meghallgatásával a beszédfigyelem, beszédkészség fejlesztése, az egymástól való tanulás és a kooperáció megalapozása
- Érkezés, távozás esetén személyre szóló, szemkontaktus alapú üdvözléssel közösségi nevelés

Kognitív kompetenciák:

- Beszédtartalom gazdagítása a szókincsbővítéssel, a kifejezőkészség és szövegalkotás fejlesztésével a beszédkedv és beszédindíték ösztönzése által
- A beszédértés fejlesztése
- Hangok szintjén: hallás, fonémahallás fejlesztése által
- Szavak szintjén: a mozgás és beszéd integrációjával, képzetalkotással

- Szófajok megismertetésével a mondatalkotás, és a kontextusos beszéd kialakulásának segítése
- Mondat szintjén: önálló mondatalkotással és a szerialitás kialakításával (időbeni egymásutániság)

Speciális kompetenciák:

- Tehetség gondozás az egyéni adottságok, érési ütem, sajátosságok és szükségletek figyelembevételével, az egyénre szabott önkifejezési formák lehetőségének biztosításával, az aktivitásra és belső motivációra alapozott differenciált fejlesztéssel

Hátrányos helyzetű és SNI- s gyerekekre vonatkozó feladat

- A beszédkezdés erősítése, a beszédészlelés, beszédértés fejlesztésével, a metakommunikációs jelrendszer segítségével és személyes mintaadással
- Intim beszédhelyzetek biztosításával a biztonságérzet növelése, az egyéni megnyilvánulások segítése

Tartalmak:

- A család nyelvi kultúrájának megismerése, (családlátogatás) befolyásolása
- Az egészséges életmód tevékenységei
- Az érzelmi nevelés és a szocializáció helyzetei
- Az érzelmi fejlesztés tevékenységei
- Játék adta lehetőségek
- Ének-zene és egyéb zenei tevékenységek
- Vizuális tevékenységek
- Külső világ tevékeny megismeréséhez kapcsolódó tartalmak, helyzetek és módszerek
- Munka jellegű tevékenységek
- Irodalmi tevékenységhez kapcsolódó tartalmak és módszerek
- Anyanyelvi fejlesztő játékok

Pedagógus attitűd:

- Reális, a szituációnak megfelelő, világos, egyértelmű fogalmazás
- Igényes nyelvhelyességű és személyragozású beszéd minden szöveghelyzetben
- Változatos hangzással, hibátlan hangképzéssel, a szituációhoz alkalmazkodó hangerővel
- Tapintatos, a gyermek, a szülő szükségleteire, érzelmeire figyelő kommunikáció
- Jusson kifejezésre érzelmi magatartása a beszéd témával kapcsolatban
- Személyes minta és példaadás
- Pozitív visszajelzés, a dicséret érintéssel kísért megerősítése
- Az aktív szókinccs gyarapodásának segítése az egész nap folyamán
- Beszédhelyzetek alakítása és a kapcsolatteremtés segítése
- Konfliktushelyzetek tényként történő értelmezésével a helyzethez adekvát viselkedésminta, beszédfordulat megismertetése

- Nem verbális kommunikáció alkalmazása
- A tegezés támogatása, amíg a gyermek érésénél fogva át nem vált magázódásra

Kimenet:

- Érthetően, a szituációnak megfelelően beszél
- Tempó, hangsúly, hangerő és a prozódiai elemek jól tükrözik a magyar nyelv sajátosságait
- Megérti mások beszédét és képes végighallgatni azt

15 AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGKERETEI

A tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre, a nevelési folyamat négy feladatrendszerén keresztül valósul meg.

1. Játék és tanulási tevékenység
2. Társas és közösségi tevékenység
3. Munkatevékenység
4. Szabadidős tevékenység

A fejlesztést meghatározó elvek, a következőket veszi figyelembe:

- Az ONAP irányelveit
- A magyar nemzeti kultúrát,
- A magyar óvodapedagógia eddig elért eredményeit,
- Óvodai hagyományokat,
- Minőségirányítási, programmérési, értékelő rendszert
- Az integrált nevelést
- A játék, a tanulás fontosságát,
- A nyelv és érzelmek meghatározó szerepét,
- Az iskolába kerülés fejlettségi szintjeit,
- Az óvodapedagógusok felkészültségét. (Továbbképzés, szakképzés fontossága)

16 JÁTÉK ÉS TANULÁSI TEVÉKENYSÉG

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze.

A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon hosszantartóan, és lehetőleg zavartalanul kell megvalósulnia. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait a játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé. A gyermekjáték által közvetíti gondolatait, érzelmét. Megtanul együttműködni, beszélgetni, alkotni, megismerni másik embert, képet alkotni a világról és úgy érzi, alakítja is azt. Fantáziája gyarapszik, a játékon keresztül jut ismeretekhez, munkafolyamatokat sajátít el, tanul és így válik boldoggá.

Célunk:

- A szabad játék minél gazdagabb feltételeinek biztosítása, pedagógiai, pszichológiai szakértelemmel való támogatása indirekt módszerekkel a 3-7 éves korú gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében az együttműködés kiszélesítésével.
- A szabad játék elsődlegességének biztosítása, a játék eszköz jellegének professzionalizálása, a testileg-lelkileg egészséges személyiség kibontakoztatása, örömteljes óvodai élet.
- A gyermekek elemi pszichikus szükséglete, a szabad játék minél optimálisabb szintű kielégítése a megfelelő feltételek biztosításával, játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel, a szülők szemléletformálásával.

A szabad játék elsődlegességének biztosítása a szülőkkel, pedagógus és a nem pedagógus kollegákkal való együttműködésben:

Mintaértékű kommunikáció, az éppen aktuálisan csoportra és egyénre szabottan formálendő szokások, normák hangsúlyozásával, a szerepjátékba való bekapcsolódáskor az adott játszócsoportra hangolódo szerepformálás).

Pozitív visszajelzések (játék közben elsősorban metakommunikációval jelezhető a látom, értem, fontos nekem, örülök, hogy jól érzitek magatokat, játék után esetleg az ötletek befogadására, közös eszközkészítésre, játékokkal való bánásmódra, rendrakásra vonatkozóan szóbeli értékelés is elhangozhat).

A megfelelő csoportlétkör biztosítása elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális - interkulturális szemlélettel.

Intervenciós gyakorlattal megvalósítása, ezen belül szoros együttműködés az óvoda nem pedagógus dolgozóival és a szülőkkel.

A közösségi élet, a játék szabályainak, normáinak gyerekekkel és szülőkkel közös formálása, a gyermeki véleménynyilvánítás és döntőképeség erősítése (épületen belüli és udvari játék folyamatosan fejlesztett szabályai – ezekre utaló jelzések) különös tekintettel a konfliktus helyzetek megoldási lehetőségeire

Feladataink a játékkal kapcsolatban:

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése, amely lehetővé teszi a sokféle játéktevékenység önálló szervezését.
- A napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára.
- Az ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához.
- Az egyéni élményeken túl közös élményszerzések kihasználása a játék fejlesztése érdekében.
- Nemi identitás fejlődésének elősegítése (a fiúk óvó-védő készítéseiből, a csoporton belüli társas pozíciók elfoglalásából adódó harcias szellemű játékaiknak elfogadása ésszerű határokkal, a lányok anyáskodó, gondoskodó, aktívan kommunikáló hajlamaik támogatása).
- A tradicionális nemi szerepektől való eltérés, az egyéni különbségek, motivációk tisztelete (babázó kisfiú, autózó kislány természetessége)
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- A játék útján megismertetjük őket a világgal, tárgyakkal, tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel - ezzel a gyermek értelmi képességeinek fejlődését segítjük elő.

- A különböző jellegű játékokhoz az állandó és ideiglenes játszóhelyek kialakítása, eszközök biztosítása.
- Nyugodt játék biztosítása az udvaron is.
- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.
- A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a játékban.
- Az óvodáskorban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.
- A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékban.
- Az óvónő játéksegítő metódusai, a játék irányításának feladatai.
- Az óvónő mutasson mintát a játék apró fogásaira, tanuljunk meg ismételni egy – egy jól bevált játékot, rugalmasságot, folyamatosságot, spontaneitást vigyünk a nevelési folyamatba.
- Használjuk ki a népi játékokban rejlő személyiségfejlesztő lehetőségeket, biztosítva ezzel múltunk értékeinek megismerését, játékba való beépítését.
- Közös élményszerzési lehetőségek biztosítása a játék fejlesztéséhez.

Az óvodapedagógus feladatainak megfogalmazására a szabad játékban:

Az óvodapedagógus játékbeli szerepe:

Tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő, támogató jelenlét – pedagógiai optimizmus. Potenciális partner, akit érdekel, amit a gyerekek játszanak, tesznek, csak a szükséges esetekben avatkozik be, például a veszélyessé váló agresszív játékba. A szabad játék és játszótárs választás biztosítása, a kreativitás ösztönzése, támogatása. A játékelképzelések megbeszélésnek inspirálása. Reflektív szemlélet: a gyermekek játékkal kapcsolatos jelzéseinek szinkronizálása, majd a gyermekek játékhoz szükséges döntéseinek előkészítése. A nyíltan megfogalmazott gyermeki kérések, kérdések mellett az üzenetek dekódolása segíti a játékelképzelések kibontakozását. A gyermekek aktuális fejlettségi szintjének nyomon követése, egyénre és csoportra szabott fejlesztési feladatok tervezése és megvalósítása elsősorban indirekt módszerekkel (pl. társas kapcsolatok formálása, az együttműködés fejlesztése, az interakciók tartalmának fejlesztése, a kezdeményezőkésszeggel, önértékeléssel, önérvényesítés, önbizalom formálásával kapcsolatos feladatok).

Az anyanyelvi nevelés feladatai a szabad játék tevékenység területén

Tudatosan megengedő, támogató biztonságot adó jelenléttel, boldog atmoszféra teremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviselésével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása.

Érdeklődés, komoly figyelem kifejezése a gyermeki közlések iránt, készséges válaszok a kérdésekre, gyermeki üzenetek dekódolása, metakommunikációs jelzések küldése, játszótársként nyelvi kifejezőminták adása.

A gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszéd támogatása verbális ismeretekkel, a fogalomalkotás segítségével, a beszéd prozódiai elemeinek gazdagításával. Beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondatalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.

Az egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés csomópontjai a szabad játékban az anyanyelvi nevelés szempontjából:

A csoport elfogadott „etikai kódexének” nyelvi megfogalmazása, különös tekintettel a konfliktuskezelés, az asszertív (tud nemet mondani, saját érdekeit képviselni, mások agresszióját, például a csúfolódást, verekedést megfelelően kezelni) kommunikációs stílus nyelvi formáinak gazdagítása.

A gyermeki kommunikáció fejlettsége és a társas kapcsolatok, pozíciók közötti összefüggések megfigyelése a játékban. A vezető egyéniségek kommunikációs stílusának megfigyelése, a gátlásos gyermek oldása pl. ölbeli játékokkal.

A HH, HHH gyermekekre fordított kettős figyelem, a beilleszkedés támogatása a játékban, minél több spontán párbeszédes helyzet és célzott, tervszerű anyanyelvi fejlesztés.

Hiteles kommunikáció, érvek a szülőknek a szabad játék fontosságáról.

A szülői szemléletformálás feladatai:

A beilleszkedési időszak a legkedvezőbb a játékkal kapcsolatos szülői szemléletformálás megkezdésére, hiszen a modellnyújtás mellett lehetőség adódik a pedagógiai helyzetek rövid indoklására, a játék fontosságát tudatosító érvek közvetítésére is, annak érdekében, hogy elfogadottá váljon a játék prioritására építő óvoda.

Az óvodapedagógus további feltételteremtő, játéktámogató további feladatai:

- A megfelelő játékidő biztosítása
- A közös tapasztalatszerzés biztosítása

A tudásalapú társadalom és az élethosszig tartó tanulás alapja a kíváncsiság, önértékelés, rugalmasság, kreativitás. Ezek a képességek csak a játékban és a játék által alakulnak ki és fejlődjenek. A szimbolikus játék a szerepjátékot megelőző játékforma, két formáját ismerjük, egyrészt, amikor a kisgyermek saját cselekvését, viselkedését úgy utánozza, hogy mássalvégezteti (babák sétáltatása), másrészt, amikor másoknál megfigyelt cselekvést utánoz (pl. havat lapátol, mint az apukája).

A gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszéd támogatása verbális ismeretekkel, a fogalomalkotás segítségével, a beszéd prosódiai elemeinek gazdagításával. Beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondatalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.

Könnyű és biztonságos mozgás lehetőségét szolgáló térfelosztás:

- Családi játékok tere (szobai és konyhai kellékekkel, imitációs kiegészítővel).
- Mesesarok (nyugalmas hely, könyvekkel, bábokkal, dramatizáló eszközökkel, szönyeggel).
- Építő – közlekedő játékok tere (különböző kockákkal, kirakó és összerakó játékokkal, közlekedési eszközökkel, állatokkal, a természetes környezet felépítését inspiráló eszközökkel).
- Rajzolás, festés, gyurmázás, kézi munka, barkácsolás helye megfelelő eszköztárral, szerszámokkal, inspiráló anyagokkal.
- Énekes játékok tere- (ritmus hangszerek, a népi játékok kellékei, képek az ismert játékokról).

- Különböző egyéb foglalkozások eljátszásának horgonyai (orvos, szerelő, postás, fodrász, tanító, rendőr, fotós, mentős, építő munkás, stb.).

A megfelelő játszóhelyek biztosítása:

- A belső terek tagolása a különböző jellegű játékok kibontakozása érdekében a csoportszoba és az óvoda egyéb adottságainak figyelembevételével (közös terek, egyéni játékokra alkalmas terek, nagyobb és intimebb terek, zajos és csendesebb tevékenységek tere).
- A terek változtathatóságának, rugalmas átalakíthatóságának, átjárhatóságának biztosítása, inspirálása (eszközök és normák).
- Lehetőség szerint a mozgásos játékok tere nem csak a tornaszoba és az udvar

Játék eszközök biztosítása:

A megfelelő, készen vett játékeszközök biztosítása mellett, az óvoda által a játékhoz adott többlet meghatározó elemei a közösen készített eszközök, a sokféleképpen felhasználható anyagok, szerszámok, a különböző családi kultúrák pozitív elemeire emlékeztető tárgyak, valamint a megismert egyéni élményekhez kapcsolódó eszközök. Ez a többlet napjainkban különösen nagy jelentőségű, mert nevelőértéke indirekt módon hat a fogyasztói társadalom torz hatásai ellen. Megerősíti a gyermeki kreativitás, önkifejezés, alkotókedv, közös tervezés, együttműködés interakciós kultúra kibontakozását, annak átélését, hogy nem a pénzen vett játék jelenti a legnagyobb örömet.

Különböző játékformák és kapcsolódó feladatok

Játékformák:

- Gyakorló játék (konstrukciós játék)
- Szimbólikus és szerepjáték: színlelő-, szerep-, fantázia játék, bábozás, dramatizálás, alkotójáték, barkácsolás.
- Szabályjáték

Udvari játéktevékenység szervezése:

Az évszakok által nyújtott udvari játéklehetőségek biztosítása mellett, kapjon nagyobb szerepet a téli időszakban is a benti játékok folytatásának lehetősége (pl. babák, plüss állatok kivitelének lehetősége, labdázás).

A gyermeki fejlődés nyomon követése, sikerkritériumai:

Fontos az egyeztetés az érzelmi nevelés és szocializáció fejezet sikerkritériumaival. Abból a tényből, hogy óvodáskorban a játék a személyiségfejlődés leghatékonyabb eszköze következik, hogy a gyermeki fejlődést is legcélszerűbb egy jól felépített, a játékban való megfigyelés elsődlegességét arányaiban is kifejező szempontrendszer alapján értékelni.

A tanulás természetes része a nevelési folyamat egészének. A közvetlen környezet folyamatos megismerése, az érzékelés és a többoldalú tapasztalatszerzés azért központi kérdése a tanulás folyamatának. Ez az oka annak, hogy komplex foglalkozások rendszerén keresztül jut el a gyermekhez az, ami számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet, tapasztalatot

jelent. Fontos, hogy azok a tanulási tapasztalatok, melyeket óvodás korban szereznek a gyermekek, hatással lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra is.

A tanulás célja:

- A gyermekek gyakorlati tevékenységbe ágyazottan jussanak el a képszerű, szemléletes gondolkodás szintjére.
- Az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben hasson a gyermekek motoros, szociális és verbális és mentális fejlődésére.
- A játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.
- A gyermek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerben az óvónő megfelelő mennyiségű és minőségű segítségadásának biztosítása.
- Kompetenciák fejlesztése (például a tanulási folyamatban érzelmek közvetítése a gyermek felé, a gyermeki érzelmek bátor kinyilvánítására motiválás az interaktív közös együttlétben, szövegértés-szövegalkotás megalapozása.).

A tanulóval kapcsolatos feladatok:

- Problémaszituációk teremtése.
- A gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenység biztosítása.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Értelmi képességek fejlesztése.
- Az óvónő biztosítsa a tanulás, tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásának érvényesülését.
- Az óvodai tanulás épüljön a játékos jellegre, eszközben, eljárásban és módszerekben.
- A tanulás tartalma, vagyis a tapasztalatok és ismeretek elsősorban a gyerekek közvetlen környezetéből származzanak.
- Érzékelés, észlelés, figyelem, gondolkodás, emlékezet, képzelet fejlesztése (értelmi képességek),
- A kutatásra, felfedezésre, vizsgálódásra, gyűjtögetésre ösztönző lehetőségek megteremtése.
- Erkölcsi normák megalapozása az óvodáskorban
- Programunkban nem csak, hogy el kell viselni a „másságot”, de együtt élünk asokszínűséggel.
- Az eltérő szokások, nyelvek, kultúrák, életmódok, műveltségek, anyagilehetőségek összeegyeztetése azon a szinten, amely szinten egy csoport együtt kell, hogy éljen napi több órán át.
- Nem célunk az eltérő értékek összemossa, egyesítése, nem célunk az „egyformásítás”, de célunk az együttműködés, a jó közérzet, a cselekvésre (játékra) készítő légkör kialakítása.
- A „mi-tudatban” benne van „én-tudat” is, az „éntudat” pedig, adott esetben, „mi-tudattá” alakulhat.

A tanulás lehetséges formái:

- utánzásos minta és modellkövetés;
- spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés;
- gyakorlati probléma és feladatmegoldás;
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás
- Kötetlen, kötelező foglalkozás, szabad foglalkozás

Óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeki személyiség fejlesztése az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembe vételével, interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával.
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása.
- Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükséglethez és egyéni képességhez igazodva a gyermek cselekvéseiben
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott pozitív értékeléssel, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével.

17 VERSELÉS, MESÉLÉS

Cél:

A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsfejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

- A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése, a saját vers és mesealkotás megalapozása változatos módszerek alkalmazásával. Például: mesealakok, szituációk megjelenítése dramatizálással, bábozással, ismert mese befejezése, mozgásos átváltozás, utánzás, felnőtt által megkezdett mese befejezése, mese kiegészítés, átalakítás, fantázia játékok, gyermek meséje egy-egy ismert mesehősről, mese szerkesztése megadott címről, ismert mese feldolgozása kérdések alapján, képolvasás, közös vagy egyéni beszélgetés, mesemondás különböző eszközökhöz kapcsolódva ismert mese követésével.
- A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása érdekében. Például: mesebefejezés rajzzal, tematikus ábrázolás ismert meséről, saját mesekönyv, meseillusztráció készítés kedvenc meséhez.
- Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében. Az irodalmi élmény együttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok). A tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztése (helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés, szókincs, mondatalkotás,

helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése).

- A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.
- A klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett, a csoportösszetétel figyelembe vételével, a mese, vers anyag megválasztásával a multi és interkulturális nevelés megvalósítása

Kapcsolat más nevelési területekkel

A mese - vers legszorosabban összekapcsolódik az anyanyelvi neveléssel, zenével, az énekel, a mozgással, mozgásos játékokkal, mert az irodalom, ezen belül a mese - vers eredeti formájában nem írott, hanem kimondott, elénekelt, eltáncolt szó volt – a kisgyermek ebben az ősi formában műveli és élvezi.

18 ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉKOK, GYERMEKTÁNC

Az esztétikai nevelés egyik területe, amely olyan emberformáló erő, ami kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését, emberi magatartását.

Célunk:

- A gyermekek zene iránti fogékonyságának felkeltése, a befogadásra való képesség megalapozása.
- A népzenei nevelésének a saját néphagyományából kell kiindulnia, hiszen itt alkot a nyelv és a dallam tökéletes egységet.

Feladatok:

- Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése az éneklés, a zenélés felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenység során a gyermekek felfedezik a dallam a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- Magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.
- Valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekekkel.
- A néphagyományörzés mellett a Kodály alkotta módszer is folyamatosan megújulva, megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel.
- Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés, vagy a séták és kirándulások.
- A migráns gyermekek figyelembe vétele. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzeti, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.

A tevékenység célja: a közös éneklés, közös énekes játék örömeinek megéreztetése, hogy azon keresztül formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága. A gyermekek juszanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Módszertani alapelveink:

- Motiváljuk a gyereket, hogy önként és szívesen tartsák be a dalos játékok szabályait.
- Segítségnyújtással, fokozatosan kívánjuk meg a tiszta éneklést, gyerekek mozgásának rendezett, esztétikus formáját.
- A zenei tevékenységekkel fejlesztjük önállóságukat, zenei alkotókedvüket.
- Vidám játékokkal, változatosan, sokféle formában közös élményt biztosítunk a gyerekeknek.
- Megmutatjuk, bemutatjuk a magyar beszéd finom ritmusváltozásait, a szép kiejtést.
- Törekszünk a játékos és a fokozatosság elvének érvényesülésére.
- Kihasználjuk a zenei nevelés érzelmi hatását, feszültségoldó voltát.
- Törekszünk a közösségi érzés kialakítására és megerősítésére, hiszen a körjátékok közösségi jellege e téren sok fejlesztési lehetőséget biztosít.
- Kihasználjuk a zenei nevelés adta lehetőségeket az értelmi nevelés fejlesztése érdekében.
- Az óvodapedagógus a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával erősítse a gyermekben a zene, a mozgás, a hagyományok iránti érdeklődést, szeretetet
- Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével törekszünk arra, hogy a gyermekek ismerkedjenek meg népdalokkal, gyermek játékdalokkal, népi játékokkal.
- A fokozatosság elvét követjük a zenei anyag feldolgozásában, a játékok sorrendjében a zenei képességek fejlesztésében.
- A gyermeki motiváltság és aktivitás elvének figyelembe vételével tegyük lehetővé, hogy minél gyakrabban mozogjanak, énekeljenek, táncoljanak szabad levegőn.
- A zenei kreativitás fejlesztése (mozgás rögtönzés zenére, dallam, ritmus variációk kitalálásának ösztönzése stb.) az önkifejezés újabb csatornáját nyitja meg a gyermekek előtt.

Gyermeki tevékenységek:

- A gyerekek reagálnak a zenére mozdulataikkal, tekintetükkel, hangadással.
- Mondókáznak, érzik az egyenletes lüktetést, tapsolnak.
- Játékos mozgásokat végeznek, mondókákra, dalokra, dalos játékokra.
- Tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelnek, mondókáznak.
- Különböző hangerővel énekelnek.
- Dallamot kézmozdulattal kísérik.
- Hallás alapján visszaénekelnek.
- Ritmusmotívumokat tapsolnak.
- Megismerik néhány hangszer használatát, használják őket.
- Térformákat alakítanak, egyszerű tánclépéseket ismernek meg.
- Zenei fogalmakat összekapcsolnak.
- Dallamokat találnak ki, dallamokat újítanak, zörejeket különböztetnek meg.
- Höcöggetők, lovagoltatók, ölbeli játékok, játékos utánzó mozzanatokkal kísért népdaljátékok, mondókák.

- Egyenletes lüktetést is érzékeltető játékos mozdulatok.
- Tiszta, szép, egyéni és közös éneklés.
- Zene hallgatása
- Dalok ritmusának, ütemének megkülönböztetése, mozgása.
- Hagyományörző tevékenységek során népdalok, népi dalos játékok megismerése.
- Ütőhangszerek használata – dob, cintányér, triangulum, csörgők stb.
- Szabad levegőn végzett harmonikus testmozdulatokkal kísért éneklés, táncolás, mozgás.

Az ének zene, énekes játék hatása a gyermek nyelvi-kommunikációs fejlődésére:

Az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel. Beszéd és zenei hallás fejlesztése. Különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszéd, dramatizálás gyakorlása. A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincs bővítés, beszédhibák javulása. Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).

Sikerkritérium

A gyerekek nagyobb többsége szívesen és örömmel mondókázik, énekel, táncol, mozog zenére.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

Legszorosabb kapcsolatban az anyanyelvi és az érzelmi neveléssel áll. Erősíti az interperszonális kapcsolatokat, az értelmi fejlődést segíti. A közösen átélt zenei örömök és élmények elsza-
kíthatatlan szálakkal kapcsolják össze a gyerekeket és a felnőtteket.

A zenei élmény szorosan kapcsolódik a mese-vers és ábrázolási tevékenységekhez, mert serkenti a gyermekek kép és irodalmi alkotások iránti kíváncsiságát.

Szoros a kapcsolata a testneveléssel, hiszen miközben felidézi a mondókákat, dalokat, ezáltal fejlődik, formálódik, rendezettebbé válik mozgása, testtartása esztétikusabb lesz.

19 RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

Célunk:

- A gyermek élmény és fantázia világának képi, szabad önkifejezése.
- A gyermekek tér – forma - szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermekek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Ugyancsak kitűnően hasznosíthatók a vizuális tevékenységek számára az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat. Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermekek alkotókedve, teljes önállóság szükséges. Az ötlettől a megvalósításig főként bátorítást, útmutatást és dicséretet várnak a gyermekek.

Ezen tevékenységek az óvónő által biztosított feltételekkel, az egyéni fejlettséghez és képességhez viszonyítva segíti a képi - plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli tájékozódó

és rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését.

A gyermekek tér, forma, szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását segíti.

Komplex folyamat, hiszen magába foglalja az esztétikai élmények elsajátítását, az esztétikai befogadáshoz szükséges készségek kialakítását, érzelmek felkeltését, helyes esztétikai ítéletek érzéssel az esztétikai ízlés kialakítását, alkotói készségek megalapozását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A belső képek gazdagítása a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel, a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával.
- A gyermeki élmény és fantázia világ gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés fejlődésének segítése.
- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása
- Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatás.
- Az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, a gyakorlásra való ösztönzés.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a rajz, mintázás, kézi munka tevékenységben:

- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérdés, tudakozás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése. stb.

Módszertani alapelveink.

- Szem előtt tartjuk, hogy a gyerekeket esztétikus, gondolkodásra, alkotásra ösztönző tárgyakkal vesszük körül.
- A gyerekek eltérő életkori sajátosságait figyelembe vesszük vizuális fejlődésüknél.
- Megerősítjük a gyerekeket formateremtő szándékukban, eredetiségükben, kreativitásukban.
- Új ötletek adásával ösztönözzük a gyerekeket gyűjtött tárgyakkal való építésre, téralakításra.
- Játék közben biztosítjuk azokat az eszközöket, amik vizuális részfunkcióikat, finommotorikájukat fejleszti.
- Figyelemmel kísérjük az építgetés egyéni próbálkozásait.
- Ösztönözzük a gyermekek komponáló képességének kibontakozását.
- Engedjük érvényesülni a gyermek egyéniségét a színhasználatban, képalkotásban.
- Erősítjük próbálkozásaiban a formateremtő szándékot, kreativitást, eredetiséget.
- Lehetővé tesszük a változatos anyaghasználatot.
- Törekszünk a környezet szépítésére.
- Gondoskodunk a folyamatos bemutatásról (csoportszobában és a szülők által látható helyen).

Gyermeki tevékenységek

Képalakítás:

- Rajzolnak, festenek, agyaglenyomatokat, képi kompozíciókat készítenek, emlékezet, képzelet, megfigyelés alapján ábrázolnak, díszítenek, alkotnak, manipulálnak a különböző anyagokkal.
- Tépnek, vágnek, ragasztanak, varrnak, fonnak, szőnek, hajtogatnak, különböző, lehetőleg természetes anyagok felhasználásával.
- Képeket alkotnak nagyméretű helyen: udvaron, aszfalton, kerítésen.
- Megismerik, és bátran használják a színeket.
- Érdeklődés a környezet színei iránt.
- Rajzolás nagy méretben (udvaron földre, aszfaltra krétával).
- Színre, formára, kompozícióra vonatkozó tapasztalatok és megfigyelések.
- Mesék, történetek, események elképzelése, képi ábrázolása.
- Képeskönyv, leporelló készítése kivágott képekből, további díszítése saját rajzaikkal.
- Egyéni és közös kompozíciók rajzolása, festése eltérő formájú, nagyságú, anyagú papírra élmények, vagy elképzelések szerint.
- Fő és keveréssel előállított színekkel kompozíciók, bábok, álarcok, díszletek festése, rajzolása.
- Emberalakok környezetben található kedves, érdekes tárgyak, formák, jelenségek megfigyelése, emlékezet alapján történő megjelenítése.

Plasztikai munkák:

- Emberalakot, állatfigurát mintáznak.
- Játékot, modelleket, bábokat, ajándékokat készítenek, barkácsolnak.
- Díszítik az elkészült alkotásokat.
- Természeti tárgyak gyűjtése, összehasonlítása, szétválogatása, csoportosítása.
- Formákra, alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatszerzés.
- Mintázott figurák téri kompozícióba rendezése.

Építés:

- Nagy térben, nagyobb elemekből, anyagokból és saját testükből - búvóhelyeket, házat, kuckót, sátrat és térbeli alakzatot hoznak létre.
- Különféle maketteket építenek, és berendeznek saját maguk alkotta elemekből.
- A környezetben található esztétikus jelenségek megfigyelése.
- Térbeli tapasztalatok és megfigyelése.
- Évszakok kihasználása építkezésnél (hó, homok, víz).
- Műalkotások nézegetése, megismerése.
- Művészeti albumok nézegetése.
- Nagyobb makettek készítése közösen.

Műalkotások nézegetése:

- Múzeumokkal, kiállításokkal, műemlékekkel, szép parkokkal, kézműves műhelyekkel ismerkednek.

Sikerkritérium

A gyerekek nagyobb csoportja örömet lel a különböző vizuális tevékenységekben, változatos technikát alkalmazva helyesen használják az eszközöket.

Kapcsolat más nevelési területekkel

Legszorosabb kapcsolatban az érzelmi és környezeti neveléssel van. Ábrázolás során megjelenítik érzelmeiket, hangulatukat, környezethez való viszonyukat, ábrázolják tágabb – szűkebb környezetüket.

Tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a játékkal, a környezet megismerésére neveléssel, a matematikai neveléssel. Az anyanyelvi neveléshez elsősorban a szavak mögötti képzettartalom formálásával járul hozzá. Az ábrázoló tevékenységhez és annak tartalmához kapcsolódó beszéd rögtönzésével, a mesék – versek kép megjelenítésével a gyerekek gondolkodása, nyelvi kifejezőképessége sokoldalúan fejlődik.

20 MOZGÁS, MOZGÁSOS JÁTÉKOK

A tevékenység célja:

- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.
- A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve
- A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés nélkül.

Ismert tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll. A mozgásfejlesztéshez tehát hozzátartozik, hogy maximálisan biztosítsuk a spontán mozgáslehetőséget, mégpedig az egyéni sajátosságok figyelembevételével. Ajánlatos tehát minden adódó lehetőséget kihasználni a nap folyamán a mozgásra. Rendkívül fontos a szabadlevegőn való tartózkodás minél hosszabb idejű biztosítása.

Feladatok:

Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdeni.

- A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testi nevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el.
- A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás biztosítja a motoros képességek fejlődését, melynek egyre magasabb szintje, előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának, ezáltal a mozgásműveltség fejlődésének.
- A természet erőivel - napfény, levegő, víz - történő edzés kedvező hatását sem szabad figyelmen kívül hagyni, ezért a mindennapi testnevelést lehetőleg a szabadban célszerű tartani.
- Az intenzív változatos gyakorláshoz megfelelő helyre és eszközre van szükségünk.

- A jó eredmény eléréséhez az optimális tárgyi feltétel biztosításán túl nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású napi 20-30 perces testmozgás nem csak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált fejlődéséhez is.
- A mindennapi testnevelés hatásának maximális kifejtéséhez szükségesek olyan objektív és szubjektív feltételek, melyek lehetőség szerint valamennyi óvodában megvalósíthatók, és amelyek megsokszorozzák az egyébként elérhető eredményeket.

Óvodapedagógus feladatai:

- A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek énhatárainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése.
- A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése.
- A mozgás és mozgásigény különbözőségének figyelembe vételével a mozgásigény kielégítése, illetve ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával.
- Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra, valamennyi gyermek számára (mindennapos testnevelés, testnevelés szabad mozgáslehetőségek kihasználásának nyomon követése).
- A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szokás, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével.
- Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása

Módszertani alapelveink:

- Érvényesítjük a játékosság elvét, alkalmazkodva a csoport általános fejlettségi szintjéhez.
- Figyelembe vesszük a gyerekek saját elgondolásait, ötleteit a tevékenységek során.
- Következtesen ösztönözzük a gyerekeket a szabályok pontos betartására.
- Törekszünk a gimnasztikai alapformák változatosságára.
- Dicsérettel erősítjük a helyes feladatvégzést.
- Szem előtt tartjuk a fokozatosság elvét a gyakorlatok összeállításakor.
- Biztosítjuk az eszközök változatosságát az évszaknak megfelelően.
- Szokásrendszerükbe beépítjük a mindennapos tudatos mozgást, hogy ez a gyermekek természetes igényévé váljon.
- Megteremtjük a szükséges feltételeket a nagy - és finommotorikus mozgásokhoz a csoportszobában, tornaszobában és az udvaron egyaránt.
- Figyelembe vesszük a tehetséges, a saját nevelési igényű gyerekek mozgásigényét, eltérő képességeit.
- A testnevelés megszervezésénél és bevezetésénél az óvónő tartsa szem előtt a csoport egészségi állapotát, teherbíró képességét, egy-egy gyermek fáradékonyságát, teljesítő-képességét.
- Biztosítsa az óvónő a gyermekek aktivitását, a mozgás élményszerűségét.
- Adjon lehetőséget az óvónő arra, hogy a gyermekek egymást segítsék.

Gyermeki tevékenységek:

- Nagymozgást fejlesztő gyakorlatok: járás, futás, ugrás, csúszás, kúszás, mászás, függeszkedés gyakorlatok.
- Egyensúly-fejlesztő gyakorlatok: állás, járás, kúszás, mászás, ugrás, hossz tengely körüli gurulás, guruló átfordulás, padgyakorlatok. Szabadidőben pörgő, forgó, ringatózó, hintázó, lengő mozgások, rollerezés.
- Szem – kéz, szem - láb koordinációs gyakorlatok: labdadobás, járás, futás, szökdelő ugrás, függés, mászás gyakorlatok.
- Finommotorikát fejlesztő gyakorlatok: kézfej, ujj, lábfej, lábujj gyakorlatok.
- Statikai hibák koordinálása, megelőzése: gerincgyakorlatok, lábboltozat erősítés.

2 – 3 – 4 éveseknél:

- A természetes nagy mozgások fejlesztése érdekében a gyermekeknek legyen lehetőségük minél több csúszásra, mászásra, bújásra a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

4 - 5 éveseknél:

- ◆ Nagyobb hangsúlyt kap a szem - kéz, szem - láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. Ennek érdekében álljon módjukban minél többet célba dobni, labdázni, ugrókötelezni.

5 - 6 - 7 éveseknél:

- A gyermekek mozgásuk és tevékenységük folyamán minél több eszközt használjanak, mert e közben is fejlődik finommotorikus képességük.

A játéktevékenység során a gyermekek úgy használják a tornaeszközöket, hogy önmagukat és társaikat ne veszélyeztessék. Az udvari játékban a nagyobbak mutassanak példát a kisebbeknek, és ha kell, segítsék őket.

Sikerkritérium

A gyerekek nagyobb csoportja és képességeinek megfelelően, örömmel végzi a különböző nehézségű differenciált feladatokat.

Kapcsolat más nevelési területekkel

- Legsorosabb kapcsolatban az értelmi, a zenei, a környezeti neveléssel és az egészséges életmódra neveléssel van.
- A mozgásfejlesztés elősegíti a szellemi aktivitást.
- Hatással van a gyermekek értelmi fejlődésére, a hallott, látott és elvégzett cselekvések elősegítik a fogalmak és keresztcsatornák fejlődését. A téri irányok és különböző formák bemozgásával fejlődik észlelésük.
- A testrészek, téri irányok és különböző formák megismerésével gyarapodnak ismereteik.
- Mozgás közben számtalan lehetőség nyílik a mennyiségi, formai, vizuális és környezeti tapasztalatok szerzésére, a testrészek nevének gyakorlására.

- Az óvodai élet során a gyermekek megszokják a rendszeres, tudatos testmozgást, így a természetes igényükké válik.
- A helyes életritmus, a mozgás és pihenés egyensúlya nagy fontosságú a gyermekek egészségének megőrzése szempontjából.
- Az edzés, valamint a megfelelő terhelést nyújtó séták, kirándulások alkalmával fejlődik a gyermekek betegségekkel szembeni ellenálló képesség és állóképessége.
- A különböző mozgások mondókával, dallal való összekapcsolása elősegíti az irodalmi és zenei élmények átélését, és hatással van a hangképző szervek az arcizmok fejlődésére. A népi mozgásos játékok, dalos játékok, táncok fejlesztik a gyermekek ritmusérzékét, és pozitívan befolyásolják érzélemviláguk fejlődését.
- Anyanyelvi neveléssel: a gyermekek képessé válnak verbális utasítások követésére, speciális kifejezésekkel szókincsük bővül.
- Az egészséges életmód kialakításával: a gyermekek mozgásigényének kielégítése az életkori és egyéni sajátosságokra épülő mozgásanyag gyakorlása elsődleges hatást gyakorol az életmódbeli szokások alakításában.

21 KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENYSÉG MEGISMERÉSE

Cél:

- A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti – emberi – tárgyi világ értékei iránt.
- A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alakí, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása

Ez a komplex foglalkozás, mint elnevezéséből is kitűnik, szeretné egységben megmutatni és érzékelteni azt, ami a valóságban is teljes egységben érzékelhető.

A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természet közeli élettel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva a gyermekek számára.

Feladatunk:

- Azt kell benne megerősíteni, hogy mennyire összefügg mindez egymással, és milyen nagy az ember felelőssége természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából.
- A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben, vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak. Megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire.
- A komplex foglalkozáson tapasztalatokhoz juthat a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről.

Óvodapedagógus feladatai:

- A szülőföld, hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása.

Konkrétumok megtervezése pl. a kirándulásokkal, ünnepekkel, gyűjtött tárgyakkal kapcsolatban

- A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítása, problémahelyzetek teremtése a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, differenciált fejlesztés
- Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a külső világ tevékeny megismerésében

- A spontán és irányított beszélgetés, a verbális fejlesztés a környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban célként és eszközként egyaránt megvalósítandó.
- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása

Módszertani alapelveink:

- A gyerekek ismereteit élménynyújtással bővítjük.
- Kialakítjuk a gyermekekben a pozitív érzelmi viszonyt a természethez, az emberi alkotásokhoz, személyes példamutatáson keresztül.
- Érvényesítjük a környezet tevékeny megismerését a gyermekek aktivitására építve, erősítve a felfedezésben az önállóságot.
- Törekszünk a komplexitásra, a környezeti összefüggések megismerésében.
- Szem előtt tartjuk a tudományos alapú ismeretek nyújtását, érthetőségét.
- Hangsúlyozzuk a környezetvédelem jelentőségét.
- A természet védelmére, a természeti értékek megbecsülésére nevelünk.
- A gyermekeket olyan ismeretekhez juttatjuk, amelyek segítik őket az életkoruknak megfelelő biztos eligazodáshoz, ismeretek folyamatos elsajátításán keresztül.

Gyermeki tevékenységek:

- A gyermekek az óvónő irányításával a mindennapi tevékenységek közben megismerkednek környezetükkel.
- Képesek tájékozódni az óvoda környékén és helyiségeiben.
- Megfigyelik a természeti környezetet, és élményeket gyűjtenek.
- Örömmel gyűjtik a természet kincseit.
- Szívesen beszélnek élményeikről, kérdéseket tesznek fel.
- Felfedezéseik során olyan tapasztalatok birtokába jutnak, melyek a környezetben való biztos eligazodáshoz szükségesek.
- A felfedezések során élményekhez jutnak, melyek erősítik kötődésüket a természethez, megtanulják annak védelmét.
- Szimulációs játékokban megjelenítik a velük történő eseményeket, az általuk ismert foglalkozásokat, megnevezik a testrészeket, érzékszerveket és azok védelmét, egészségvédelmét.
- Ismerik a helyes gyalogos közlekedés szabályait, a főbb közlekedési eszközöket.

- Színeket és árnyalatokat felismerik különböző tevékenységek közben.
- Megfigyelik a növények, állatok fejlődését különböző időszakokban.
- Megismerik az állatokat, azok jellemző tulajdonságait, össze is hasonlítják őket.
- Tevékenyen részt vállalnak az óvodai környezet formálásában.
- Család tagjait, munkáját, játékban reprodukálják.

Sikerkritérium

Környezeti nevelésünk akkor hatékony, ha a gyerekek nagyobb csoportjában pozitív viszony alakul ki, és megfelelő ismereteket szereznek környezetükről.

Kapcsolat más nevelési területekkel

A természeti és társadalmi környezet témakörei átfogják, körülölelik a többi nevelési területet. Maguk a természeti és társadalmi témakörök is több ponton kapcsolódnak egymáshoz, összefüggnek.

Szervesen kapcsolható a gyermekek alapvető tevékenységéhez, a játékhoz. A természeti és társadalmi környezetből szerzett ismereteiket játékukban felhasználják, és folyamatosan gyakorolják, munkatevékenységükben alkalmazzák.

A látvány az esztétikum érzelmileg viszi közelebb a gyermekeket a természethez. Az attitűd pozitív irányú formálásához segítségül hívhatjuk a művészeteket.

Tevékenységeket végezhet a gyermek: természetes anyagokat gyűjthet, lenyomatokat, képeket készíthet. Bábokat, figurákat készíthetünk ezekből az anyagokból, vagy a csoportszobát díszíthetjük vele, motiváláshoz használjuk őket.

Matematikai foglalkozással: eszközként alkalmazunk természetes anyagokat. A relációs összehasonlításokat a természet megfigyelésekor gyakorolhatjuk számtalan szituációban.

Mindez nem nélkülözheti az anyanyelv használatát, hisz közvetítő az emberi kapcsolatokban. Beszédkészséget fejlesztünk, szókincset gyarapítunk, miközben a természeti és társadalmi környezettel ismertetjük meg őket.

22 MATEMATIKAI TARTALMÚ TAPASZTALATOK

A matematika az óvodai nevelésben, komplex formában a gyermek észlelésére, érzékelésére, tevékenységére, tehát megismerési vágyára épül. A matematikai nevelést tehát komplex feladatként értelmezzük, de a fejlődés érdekében a kötött foglalkozási keretet is beépítettük a nevelés folyamatába, (Összevont osztályokra készítjük fel gyermekeinket.) Mindenkor figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait.

Az óvodai nevelésnek építenie kell a gyermek korábbi tapasztalataira. Az óvodában, az életkori sajátosságok miatt a matematikai tanulás több formája valósul meg:

- utánzásos, minta- modellkövető;
- spontán, játékos tapasztalatszerzéssel;
- az óvónő által irányított megfigyelésre épülő;
- gyakorlati probléma- és feladatmegoldó;
- a gyermeki kérdésekre adott magyarázatok,
- az óvónő által kezdeményezett foglalkozások.

A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Érdeklődéssel fordul a matematikai információk felé. Az óvodai nevelés építhet ezekre

a korai tapasztalatokra, még akkor is, ha azok pontossága csak a gyermek számára fontos, érzelmileg hangsúlyos helyzetekben megbízható. Az óvodáskort jellemző gondolkodási sajátosságokkal (invariancia, állandóság hiánya) a matematikai nevelés folyamán is számolni kell. Fontosnak tartjuk, hogy kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket időben kövesse a tudatosabb óvodai nevelés, a gyermek egyenletes fejlődését biztosító módszerekkel.

Amikor a környezet megismeréséről beszélünk, fontos leszögeznünk, hogy a tárgyak, jelenségek tulajdonságainak alapvető jegyei közé tartoznak formai, mennyiségi jellemzőik, halmazállapotuk is.

A környezet változásainak megfigyelése sem képzelhető el matematikai alapismeretek nélkül. A matematikai tapasztalatszerzés tehát természetes környezetben a legeredményesebb. A matematikai nevelés hozzájárul a gyermekek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozásához.

A környezet megismerése során szerzett élmények, tapasztalatok a matematikai tevékenységek lehetőségének tárházát kínálják a nevelés számára.

Játék és szabadidőben folyamatosan létrejönnek olyan szituációk, melyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére akkor, ha az óvodapedagógus képes az adódó lehetőségek felismerésére és kihasználására. Kötött formában rendszerezzük, rögzítjük – gyakorlással – a megszerzett ismereteket, a tehetséges, a hátrányos helyzetű és etnikai kisebbséghez tartozó gyerekek fejlesztésére külön figyelmet szentelünk.

Cél:

Megteremteni annak a lehetőségét, hogy tevékenykedés, cselekvés során fejlődjenek gyermekeink képességei, alakuljon ki bennük pozitív viszony a későbbi matematikához úgy, hogy közben többször megélhetik, átérezhetik a felfedezés, rátalálás, felismerés és tudás örömeit.

Fejlesztő - nevelő munkánkat a valóság megismerésével, érzékelés, észlelés, megfigyelés útján két szinten erősítjük.

I. szint:

Matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése.

II. szint:

Intenzív fejlesztés, iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzése, részképességek, műveletek, szokások elsajátítása. Eligazodás a gyakorlati életben, a tevékeny élet megkedveltetése.

Módszertani alapelveink:

- Pozitív érzelmi viszony kialakításával segítjük a problémahelyzetek megoldását.
- Érdeklődésüket felkeltve, képességeikre építve fejlesztjük a matematikai ismereteiket.
- A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten, és kötötten valósítjuk meg.
- Szemléletesség, érthetőség jellemzi a matematikai ismeretátadásunkat.

Gyermeki tevékenységek:

- Aktivitásuk és érdeklődésük során tapasztalatokat szereznek a közvetlen és tágabb

természeti, emberi - tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól.

- Tárgyakat, személyeket, halmazokat hasonlítanak össze, válogatnak szét, sorba rendeznek, összemérnek, párosítanak szabadon, vagy megnevezett tulajdonság szerint.
- Tárgyak, eszközök, személyek segítségével, manipulálással matematikai tevékenységeket végeznek.
- Sorozatokat készítenek mennyiségi tulajdonságok szerint.
- Egyszerű megállapításokat fogalmaznak meg, eldöntik annak igazságát.
- Változásokat ismernek fel, megmutatnak, megneveznek.
- Irányított összehasonlításokat végeznek, kérdések szerint.
- Tárgyakat, halmazokat mérnek össze matematikai tulajdonságuk alapján.
- Megismerik a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát, tő és sorszámokat.
- Szabadon építenek különféle elemekből, lemásolnak, síkbeli alkotásokat hoznak létre.
- Tapasztalatokat szereznek a tükrös és nem tükrös alakzatokról.
- Tájékozódnak a térben és síkban ábrázolt világban, nyitott és zárt vonalak között.
- Azonosítják és megkülönböztetik az irányokat.

Sikerkritérium:

Matematikai nevelésünk akkor sikeres, ha a gyerekek többsége matematikai tapasztalatait sikeresen alkalmazza mindennapjaiban.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

Szoros a kapcsolata a nevelés többi területével, leginkább a környezet megismerésére neveléssel, amely segíti a gyermekek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozását, és ezzel segíti értelmi s érzelmi fejlődésüket.

23 TÁRSAS ÉS KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉG

Pedagógiai programunk feladatrendszere megfelelő bázist nyújt a kooperációs és kommunikációs képességek kifejlesztéséhez. Ezen képességek fejlesztése nagyon fontos az életre nevelés szempontjából. A tulajdonságok, a képességek, a készségek, szükségletek olyan rendszerét kívánja formálni, amelynek segítségével a gyermekek részvétele a napi életben egyszerűbbé, könnyebbé, gyorsabbá válik. A gyerekek alkalmazkodnak egymáshoz, és maguk is alakítják a közösségi szokásokat. Nyitottak, és képesek az adott tevékenység elvégzéséhez.

A jó közösséget mindig egyéniségek alkotják. Minden gyermek egyéniség, akinek lehetőséget kell biztosítani személyisége pozitív és széleskörű fejlődéséhez.

A lényeg, hogy a tevékenykedtetés sokszínű, változatos legyen, és a tevékenykedtetésen legyen a hangsúly. Mindent kipróbálhasson a gyermek, ami számára nem veszélyes.

Feladatunk:

- Az egyéni élményen túl, a közös élmény erősítése.
- A követelményeket az egyéni bánásmód érvényesítésével gyakoroltatni.
- A bizalom légkörének megteremtése.
- Állandó és alkalmi megbízatásokkal a közösségért érzett felelősségtudat fejlesztése
- Egymás segítése a játék, a gondozás és egyéb tevékenységek folyamataiban.

- A megfelelő szabályok a gyermekek védettségét, nyugalmát, biztonságát segítik elő.
- A gyermekek egymás közötti beszélgetésének, a kommunikáció fejlődésének biztosítása.
- Éreztessük a gyermekkel, hogy a közösség tagja, hogy szükség van rá.
- A konfliktusok megoldásában az óvónő szükség szerint nyújtson segítséget.
- A pozitív gyermeki tulajdonságok megerősítése, a negatív tulajdonságok „kiszorítása” /okok felkutatása/.
- A másság elfogadása, a tolerancia kiemelése.

Kapcsolatunk a szülőkkel az óvodáskor végéig nyitott, együttműködő (fogadóóra, nyílt nap, szülői értekezlet). Az óvoda nyitottsága hagyományok teremtésével: nyilvános közös programok, ünnepek segítségével tovább növelhető. (Születésnapok, névnapok, ünnepek, farsangi bál stb.).

24 MUNKATEVÉKENYSÉG

A munkatevékenység a gyermeki személyiség formálásának fontos eszköze. Általa fejlődnek olyan személyiségegyek, mint a kötelességtudat, az önállóság, a felelősségérzet, a kitartás.

Óvodapedagógus feladatai:

- A játékos tevékenység helyett az aktív tevékenység jelzős szerkezet használata
- (A mögötte való attitűd: a játék és a munka megkülönböztetése)
- Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása, elismerése, megővése

Az anyanyelvi nevelés feladatai a munka jellegű tevékenységek során:

- A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

Jól szolgálja a testi fejlődést, a mozgást. A tevékenységek során építjük a gyermek utánzási vágyára, kíváncsiságára, a szabad választás lehetőségét meghagyva a fejlődés jellemzőire.

Arra szoktatjuk a gyermekeket, hogy a munkát szükséges és hasznos dolognak tekintsék. A munka jellegű tevékenység is tartalmaz játékos elemeket. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során a gyermek megéli a közösségért való tevékenykedés örömét is, ami normák értékek, szabályok kialakulásához vezet.

Feladataink:

- Önként, örömmel végzett tevékenység legyen.
- Keltsünk érdeklődést a munka iránt.
- Munkakészségek és képességek kialakítása.
- A munka folyamán erősítsük a gyermekekben a segítséget, együttműködést, az együttes munkáért érzett felelősséget.

- Biztosítsunk megfelelő, biztonságos eszközöket a sokszínű tevékenységhez..
- Kiemelt helyet kapjon a nevelés folyamán a biztonsági és egészségügyi előírások betartása, betartatása.
- A nemek társadalmi egyenlőségének elősegítése oly módon, hogy valamennyi munkajellegű tevékenységet a lányok és a fiúk egyaránt gyakorolják.

Az óvodai munka területei az óvodákban:

- Önkiszolgálás –saját személyével kapcsolatos feladatok elvégzése-felnőtt segítségével.
- Naposi munka –fejlettségtől függően a kialakult szokásoknak megfelelően örömmel végezzék el a feladatokat.
- Alkalomszerű megbízatások – a nap folyamán kialakult tevékenységek közben kisebb segítségeket kérhetünk.

Növény és állatgondozás:

- Óvodán belül: élősarok, virágoskert.
- Óvodán kívül: a családok bevonásával részt vehetünk egy-egy munka megismerésében-(almaszüret,szőlő szüret stb.)
- Szükségleteket kielégítő munka: olyan tevékenységek melyeket élveznek a gyerekek sütés, vitaminaláta készítés.
- Környezet rendjének megőrzése: óvodásainknak tanítjuk, hogy tudatosan óvják,védjék a természetet, és erősítjük a gyermekekben az ehhez kapcsolódó viselkedési normákat.
- Felvállalt feladatok: Az óvodák külső és belső környezetének tisztántartása. Az évszakoknak megfelelő munkavégzés. sepregetés hólapátolás stb.

A gyermeki munka sajátosságai:

- otthonról hozott tapasztalatokon is alapul,
- önállóan választható,
- rendszeres, folyamatos.

25 SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉG

A szabadidős foglalkozásoknak azért kell megtalálni a saját helyét és szerepét óvodai nevelésünk során, hogy a gyermek megtanulhassa, hogyan gazdálkodjon az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésére álló idővel. Ügyelnünk kell arra, hogy ne csak külső irányítás alapján tevékenykedjen. Az egész napos óvodai életben erre délután nyílik lehetőség.

Tevékenység formák:

- ◆ Bábozás, nyelvi játékok megismerése

- ◆ Vizuális tevékenységek

26 KAPCSOLATRENDSZER

Óvoda- család kapcsolata:

- Szemléletformálás a családon belüli arányos munkamegosztás működtetése érdekében.
- Figyelem ráirányítás arra, hogy a gyermek szabadon kifejlesztheti személyes képességeit, szabad választási lehetőséggel bír anélkül, hogy szigorú nemi szerepek által meghatározott korlátozások vonatkoznának rá (kézműveskedő, főzőcskéző, babázó, lányokkal játszó kisfiú, építkező, autózó, szerelő, főleg fiúkkal játszó kislány).
- Szemléletformálás: az iskolára való előkészítés az óvodában nem külön feladat, foglalkozás, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató 3-4 éves nevelési folyamat eredménye, az iskolai beilleszkedés közvetett segítségével az óvoda kiegészíti a családi nevelést. A szülők tájékoztatása a kimenő gyermekek aktuális fejlettségi szintjét, fejlődési jellemzőit, fejlesztési feladatait tartalmazó dokumentum kérésének és iskolába általuk való továbbításának lehetőségéről.
- Törekszünk tartalmas kapcsolatot kialakítani a családdal. Az óvodai nevelés a családra épül, a kettő összhangja teremti meg a harmonikus fejlődés feltételeit.
- A gyermekek nevelése érdekében elengedhetetlen a kapcsolat mélyítése. Ki kell használnunk a szülők érdeklődését, és ténylegesen együtt nevelő partnerré tenni a családot.

Fő elveink:

- A szülő találjon az óvónőben támaszt, segítőtársat gyermeke fejlesztésében,
- Az óvoda nyitottsága biztosítsa az állandó kapcsolattartást,
- Az óvónők és a szülők alkalmazkodjanak egymáshoz

Együtműködésünk formái:

- Szülői értekezletek,
- Családlátogatások, (óvodába kerülés előtt, és felmerülő problémák esetén)
- Nyitott napok,
- Pedagógiai előadások,
- Közös programok, ünnepek,
- Közös kirándulások.

Kapcsolattartás a szülőkkel az inkluzív pedagógia jegyében:

- A család a szocializáció első színtere.
- Erősítsük a családi nevelést.
- A szülők gyermekük iránti felelősségérzetének kialakítására, megtartására törekszünk.
- Személyes kapcsolatot alakítunk ki a szülőkkel.
- A családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására törekszünk.
- A szülőket szakszerűen segítjük a gyermeknevelésben.
- A gyermeknevelés szakmai támaszrendszerének kiépítésére törekszünk.

Óvoda-iskola kapcsolat:

Szoros az együttműködés a helyi általános iskolával, 2007 óta csak az alsótagozat maradt. Mivel alacsony a tanulólétszám és mi is kevesen vagyunk, ezért közösen szervezzük rendezvényeink egy részét /farsang, versmondó nap, sport nap/.Egyéb rendezvényeink időpontjait is összehangoljuk./színházi előadások, közlekedési nap/

Nyílt napokra jön a tanítónő és már az óvodai tevékenységük alapján megismeri leendő tanulóit, s ezt egészíti ki az óvónővel folytatott szakmai konzultáció. Ennek köszönhető, hogy az óvodából az iskolába történő átmenet viszonylag zökkenőmentes.

Az utolsó óvodai évet kapcsoljuk össze az iskola megismerésével. A szülőknek lehetőségük adódik az iskolai nyílt napok megtekintésére is.

Májusban a nagycsoportosokkal ellátogatunk az első osztályba, ahol egy tanítási óra keretében nyerhetnek bepillantást az iskolai életbe. Közös beszélgetések, játékos együttlét teszi hangulatossá az ott tartózkodást

Együttműködésünk tartalma:

- Megismerkedünk az iskola nevelési alapelveivel, a helyi pedagógiai programmal, különös tekintettel az 1. osztályra vonatkozó elvárásokkal.
- Lehetővé tesszük az iskolai nevelők számára, hogy megismerjék az óvodánkban folyó nevelő munkát.
- Tájékoztatást adunk a gyermekek egyéni fejlődési üteméről.
- Meghívjuk a nagycsoportba a nyílt napokra, szülői értekezletre a leendő első osztályos tanítónőt.
- A volt óvodásainkat meghívjuk rendezvényeinkre, ünnepeinkre.
- Figyelemmel kísérjük óvodásaink iskolai beilleszkedését, meglátogatjuk őket az I. osztályban.

Óvodapedagógus feladatai:

- A komplex intervenciós (beavatkozási) stratégia, cselekvési terv és gyakorlat kidolgozása a helyi szükségletek alapján.
- A stratégiai terv tartalmazza az óvodában elérhető, a családi nevelés gyakorlatát segítő szolgáltatásokat (a logopédus, pszichológus, gyermekjóléti szolgálat, fogadóóra, játszó délután, szülők bevonása különböző módszerekkel a nevelési folyamatba, saját kedvelt tevékenység bemutatása, nyitott ünnepek, stb.).
- A gyermek fejlettségének és a fejlődés egész családot érintő rizikó faktorainak mérlegelése, az erősségekre építés elve alapján.
- A szülő gyermek interakció egyéni stílusainak respektálása.
- A szülő segítése gyermeke viselkedésének értelmezésében

Intézményünk egyéb kapcsolatai:

Könyvtár

A Könyvtárlátogatás, könyvkölcsönzés, időnkénti foglalkozások szervezése.

Fenntartó:

A fenntartó az alapellátási kötelezettségének megfelelően nagy fontosságot tulajdonít az óvodai nevelésnek és gazdasági lehetőségeihez mérten maximálisan támogatja. A képviselőtestületet, polgármestert meghívjuk ünnepeinkre, rendezvényeinkre. Nevelőmunkánkról. óvodai eseményekről az év meghatározott időszakában írásos beszámolót készítünk.

Egészségügyi szervek:

Az orvos egy alkalommal végez egészségügyi szűrést a csoportban. A gyermekekről egészségügyi törzskönyvet vezetnek. A védőnő alkalmanként tisztasági vizsgálatot végez a gyermekek körében. Szülői értekezlet keretében felkérésre előadást tartanak.

A családsegítő szolgálat éves eszmegbeszélésein részt veszünk, gyermekekkel kapcsolatos észrevételeinket írásban jelezzük.

Szakszolgálatok:

A Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Kiskőrösi Tagintézményének segítségét kérjük, ha egy gyermek esetében valamilyen tanulási részképesség zavar gyanúja merül fel, illetve a beiskolázás zavartalan lebonyolítása érdekében.

Sajátos nevelési igényű gyermek közoktatási státuszának megállapítását a Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottságot Ellátó Intézmény Kecskeméten végzi. Itt kerül sor felülvizsgálat alapján történő szakértői vélemények kiadására is.

Mindkét intézménynek június 30-ig küldjük meg az aktuális felülvizsgálatokkal kapcsolatos dokumentumokat.

27 HAGYOMÁNYRENDSZERÜNK

A gyermekek életébe ágyazva jelenítjük meg az ünnepeket, melyek a családdal együtt az érzelmi nevelésre és a hazaszeretetre összpontosítanak.

Célunk:

Az óvodai nevelési módszerek segítségével, a gyermekek spontán szerzett tapasztalataival és célirányos bővítéssel gazdag érzelmekhez juttatni gyermekeinket.

A gyermek és óvodaéletével kapcsolatos napok:

- Születésnapok megtartása, kellemes bensőséges percek átélése.
- Szüreti napok, hagyományőrző tartalommal
- Advent, Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét, Anyák napja, - egyéb ünnepeink, melyekkel a közös együttlét örömeiben osztozunk,
- Állatok világnapja.
- Vermondó délelőtt /Mindenki mond verset vagy mondókát/
- Nemzeti ünnepeink megtartása, - hazaszeretetre nevelés, (március 15.)
- Egészségügyi napok.
- Gyermeknap,- különböző programok, családi kirándulások,
- Óvodapedagógiai napok rendezvényei, továbbképzési céllal, kirándulás, tapasztalatszerzés, - nyitott napok az óvodákban.

28 SAJÁTOS FELADATAINK

Gyermekvédelem

A gyermekvédelem fogalma tágabb értelemben magába foglalja a gyermeket körülvevő környezetet. Benne a család, a nevelési, oktatási, és egészségügyi intézmények által biztosított feltételeket a születéstől a felnőtté válásig.

Nagy hangsúlyt helyez a gyermekek differenciált fejlesztésére, mindent el kell követnünk a gyermeki személyiség fejlődése érdekében.

E feladatnak való megfelelés legfontosabb feltétele az óvodákban dolgozó gyermekvédelmi felelős és az önkormányzat gyermekjóléti munkát végző szakemberének összehangolt, hatékony munkája. A családsegítő szolgálat éves esetmegbeszélésein részt veszünk, gyermekekkel kapcsolatos észrevételeinket írásban jelezzük.

Ennek során biztosítani kell:

- az egészségnevelést,
- életkornak megfelelő szűrővizsgálatokat,
- életkorhoz kötött védőoltásokat,
- beiskolázás előtti vizsgálatokat.

Az orvos, és védőnő figyelemmel kíséri a gyermek testi, és szellemi fejlődését, együtt működik az óvónővel, segítséget nyújt számára az iskolaérettség megítéléséhez. Egymást segítő közös munkájuk eredményeképpen sikerül felismerni idejében az enyhébb, de a gyerek sorsát befolyásoló fogyatékossgot, ami az időben megindítandó kezelés egyik feltétele.

A gyermekvédelmi munka tartalma:

- Évenként gyermekvédelmi terv készítése,
- Kapcsolattartás a családsegítővel

Célja: Az eltérő szociokulturális körülmények között élő családok felkutatása, segítése.

Feladatok:

- a pedagógus feladata a gyermeket veszélyeztető körülmények feltárásában, megelőzésében, megszüntetésében való részvétel.
- tájékoztatni a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről illetve elérhetőségéről

Gyermekvédelmi felelős feladata:

- elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekek óvodába kerülését,
- családlátogatás indokolt esetben,
- gyermekjóléti szolgálat értesítése probléma esetén,
- rendszeres hiányzás okát feltárni, szükséges intézkedést megtenni,
- rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatás kezdeményezése,
- biztosítsa a gyereket illető jogok érvényesülését az óvodán belül,
- gyermekjóléti szolgálat keretében rendezett esetmegbeszélések meghívottja, rendszeres résztvevője.

Az óvoda vezetője felel intézményében a gyermekvédelmi feladatok megszervezéséért, és ellátásáért.

Gyermeket megillető jogok:

A gyermeknek joga van:

- testi, értelmi, és erkölcsi fejlődését biztosító saját családi környezetben történő nevelkedéshez
- emberi méltósága tiszteletben tartásához, bántalmazással elhanyagolással szembeni védelemhez. Ennek a jognak az érvényesülését segíti az őt körülvevő személyek jelzési kötelezettsége.
- Szabad véleménynyilvánítási jog illeti, illetve hogy tájékoztatást kapjon jogairól és kötelezettségeiről fejlettségi szintjének figyelembe vételével.
- Joga van családjában, hozzátartozóival együtt élni. Anyagi okokból fennálló veszélyeztettség miatt nem választható el a családtól. Az anyagi veszélyeztettség megszűnésének eszköze a rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatás.

A gyermekvédelmi törvény a veszélyeztetettségről:

Olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A veszélyeztetettség okai:

- Anyagi okok
- Környezeti okok a gyereket gondozó szülők életvitelében, nevelési tevékenységében – felmerülő negatívumok, pl. bűnözés, alkohol, drog, elhanyagolás, bántalmazás
- Magatartási ok, amely a fenti körülmények hatására alakultak ki a gyermekben
- Egészségi ok a gyereket ellátó személy betegsége, amely akadályozza a gyermek megfelelő ellátását, ill. a gyermek olyan betegsége, amelyet a család külső segítség nélkül nem tud megoldani.

Hátrányos helyzetű (eltérő szociális körülmények közül) gyermekeknél a szükségletek kielégítése korlátozott valamilyen mértékben, de fejlődése nem veszélyeztetett.

A veszélyeztetett, ill. hátrányos helyzetű gyermekek segítésének konkrét formái:

- Esetenkénti ruhaneműgyűjtés
- Javaslatétel különböző adományok kiosztására
- A szülő által elmulasztott gondozási feladatok esetenkénti pótlása (testápolás), gondozási, nevelési normák, szokások erősítése a szülők felelősségének kiemelésével.

A gyermekvédelmi munkához fontos a szülők megnyerése és az állandó kapcsolattartás. A gyermekek érdekében az egyéni bánásmód fokozott érvényesítését tartjuk fontosnak.

Az integrációs nevelés

- esélyt adunk arra, hogy a gyermekek képességeiknek megfelelően fejlődjenek

- megtanítjuk a gyermekeket, hogyan éljenek egy közösségben
- tapasztaljuk, hogy nő a hátrányos helyzetű gyermekek száma
- a családok nem kis hányada segélyekből, családi pótlékból él, esetlegesen veszélyeztetve a gyermekek egészségét.

Az integrációs nevelés célja:

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása, az esélyegyenlőség biztosítása.
- A közösségbe való beilleszkedés segítése.
- A családi háttérből származó kulturális és szociális hátrányok csökkentése, a lemaradások folyamatos kompenzálása.
- Bátorító nevelés az emberi kapcsolatok kialakításában.
- Felelősségérzet, feladattudat kialakítása a gyermekekben.

Nevelőtestület együttműködése:

- Továbbképzések szervezése,
- Az intézményi mérőrendszerünk használata, utánkövetése.
- Egyéni fejlesztési tervek kidolgozásának segítése, fejlesztések követése.
- Fejlesztésekhez szakkönyvek beszerzése, közös értelmezése.
- A szükséges dokumentumok elkészítése, begyűjtése.
- Együttműködés segítése szülőkkel, iskolával, egészségügy, szakszolgálatok dolgozóival.

Dokumentáció: Egyéni fejlődési napló

Pedagógiai munka kiemelt területei:

Cél:

- Az egyéni képességfejlesztés, mely mindig az egyes gyermek aktuális fejlettségéhez igazodik.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása, az esélyegyenlőség biztosítása. Sajátos nevelési igényű gyermekek, részképesség problémával küzdő gyermekek részére egyénre szabott fejlesztő programot kidolgozása.

A célokból adódó feladatok:

A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek szocializációjának segítése:

- HHH gyerekek beóvodázásának segítése
- jó kapcsolat kialakítása a szülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együtt neveléshez.
- a gyerekek testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítése.
- bátorító nevelés megjelenése az emberi kapcsolatokban.
- kölcsönös tiszteleten, feltétel nélküli szereteten alapuló kapcsolat kialakítása.
- az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés

29 ÓVODA-ISKOLA ÁTMENETE

Célok:

- Az iskolába átlépés könnyed, szorongásmentes legyen. Ezáltal a kisgyerek örömmel, tele kíváncsisággal kezdje meg első osztályos tanulmányait.
- A gyermekbarát környezet megteremtése- a gyerekek felszabadultabbá, magabiztosabbá válhatnak.
- A képességek minél szélesebb körű kibontakoztatása.
- Az egyéni fejlődési ütem maximális figyelembe vétele.
- Együttműködés a családokkal.
- Együttműködés az óvodákkal és egyéb háttérintézményekkel.
- A HHH gyerekek nyilvántartása az óvodákban.
- Az önkormányzatnál egyeztetés a HHH gyerekekről.
- Problémás esetekben segítségadás.
- Az ismeret, attitűd, képesség hármasságára helyezük a hangsúlyt.
- Játéktevékenységbe ágyazva, a mozgás elsődleges funkcióját szem előtt tartva, inkluzív pedagógiai szemlélet.
- A gyermek személyiségfejlesztésének érdekében arra törekszünk, hogy óvodánk óvodapedagógusai működjenek együtt a tanítókkal annak érdekében, hogy a gyermekekről egyféleképpen gondolkodjunk.
- A gyermekeknek saját képességüknek megfelelő ütemben kell haladniuk, életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő ismeretet kell kapniuk.
- Nevelésfilozófiánk szerint, ha együttműködik az óvoda és az iskola, akkor a gyermekek számára ez a váltás nem lehet trauma, hiszen a környezetük ugyan megváltozik, de a pedagógiai légkör, és a tanulás módja sem nem lesz ismeretlen a számukra.

AZ ISKOLAI ÉLETRE VALÓ ALKALMASSÁG MUTATÓI:

„Minden életkornak megvan a maga fontos, egyedülálló, teljes szerepe, feladata. Szigorúan tilos és kártékony bármelyiket is feláldozni a következő érdekében.”

Nagy László

Mindenképpen szeretnénk a gyermekekben a természetes érdeklődésre alapozva pozitív viszonyt kialakítani a tanuláshoz.

6-7 éves gyermekeknél feladatainkkal és módszereinkkel azt kívánjuk elérni, hogy figyelmüszándékosönfegyelemre épüljön, kitartásuk, feladattudatuk erősödjön, mely tulajdonságokfontoskritériumai a sikeres iskolai tanuláshoz.

Feladataink elvégzése nyomán, ha a gyermek különösen nem akadályoztatott:

Testi érettsége, motoros képességeiarányosan fejlettek, teherbíró, mozgása összerendezett, harmonikus. Mozgáskoordinációja és finommotorikája erőteljes fejlődésben van.

Képes arra, hogy mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítsa.

Értelmi képességeit az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenikszándékosbevésés, felidézés és figyelem. Növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik megosztása.

Gondolkodási szintje a szemléletes cselekvőtől az elemi – fogalmi problémamegoldásig jut el. Gondolkodási műveleteiben használja az általánosítást, konkretizálást, kiegészítést. Térben és vizuális síkon használja az analízis és szintézis műveletet.

Értelmezi és használja az egyszerű ok-okozati összefüggéseket.

Rendelkezik elemi tér- és forma, mennyiség és számfogalommal.

Rendelkezik alapvető ismeretekkel a szűkebb környezetéről, a környezetében élő növényekről és állatokról, az időjárásról és a közlekedésről.

Érthetően, folyamatosan kommunikál, megfelelő tempóban és hangsúllyal ki tudja fejezni gondolatait és érzelmeit. Hangképzése tiszta. Mondatszerkesztésében használja a szófajokat, ismeri a relációs viszonyokat. Tud beszélgetni társaival és a felnőttekkel.

Érzelmi és akarat állapotában a feladattudata, szabálytudata, monotónia tűrése kialakulóban van szokásokhoz, szabályokhoz, normákhoz.

Szocializáció terén képes kapcsolatteremtésre felnőttel és gyerektársaival. Tud alkalmazkodni.

Önmagához való viszonyaiban ismeri testsémáját, képes térbeli és síkbeli tájékozódásra.

Önértékelése a reális pozitív önbizalom felé halad. Néhány kivételtől eltekintve a legtöbb gyermek kialakult dominanciával rendelkezik.

A fenti tulajdonságok birtokában a gyermekek alkalmasak az iskolai tanulásra.

30 MELLÉKLETEK

A mérési rendszer a pedagógiai program 1.számú melléklete.

31 ZÁRADÉK

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGI IDEJE

Az óvoda helyi nevelési programjának érvényességi ideje határozatlan ideig szól.

Az óvoda 2016. szeptember 1. napjától szervezi meg a nevelő és oktató munkáját e program alapján.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRTÉKELÉSE, FELÜLVIZSGÁLATA

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

Az intézményvezető minden tanév végén írásban értékeli a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM MÓDOSÍTÁSA

A pedagógiai program módosítására:

- az óvodavezető
- az nevelőtestület bármely tagja
- az óvoda fenntartója tehet javaslatot.

A szülők a program módosítását a Szülői Munkaközösség képviselőin keresztül javasolhatják. A pedagógiai program módosítását az intézmény nevelőtestülete fogadja el, és az a fenntartó egyetértésével válik érvényessé.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA

Azóvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az intézmény fenntartójánál;
- az intézmény vezetőjénél

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

A pedagógiai programot az intézmény szülői szervezete véleményezte.

Kelt: Kaskantyú, 2016.08.31.

.....
SZMK vezetők

A Kaskantyúi Napköziotthonos Óvoda Pedagógiai Programjáról egyetértését kinyilvánította:

Kelt: Kaskantyú, 2016.08.31.

.....
Polgármester

Az óvodai nevelési programot a nevelőtestület elfogadta.

Kelt: Kaskantyú, 2016.08.31.

.....
Intézményvezető

EGYÉNI FEJLŐDÉSI NAPLÓ

NÉV

Tanköteles kor:

Iskolába lépés éve:

EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT- Tegyen x-et a gyermekre igaz rubrikába!

tanév		2016 /17.		2017/18		2018/19.		2019/20	
		Szept.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
Testi fejlettség	Gyenge								
	Átlagos								
	Erőteljes								
Testsúly	Kg								
Testmagasság	Cm								
Fáradékonyság	Gyakran								
	Nem								
Délutáni alvás	Nem alszik								
	Rosszul/időnként alszik								
	Jól alszik								
Betegség miatt hiányzik	Gyakran								
	Ritkán								
Látás	Vizsgálatra szorul								
	Látássérült								
	Szemüveges								
	Ép								
Hallás	Hallássérült								
	Vizsgálatra szorul								
	Ép								
Fogazat	Roszs - hiányos								
	Ép								
Megjegyzés¹:									

A kitöltés óvodai közegre, az óvodai szereplőkre vonatkozik. Fontos tudni, hogy családban, családtagokkal, illetve idegenekkel és idegen környezetben hogyan boldogul, de ezt NEM mérjük itt! Ezt a kitöltéskor szigorúan figyelembe kell venni!

¹ Megjegyzés rovatba vezetett szövegnél jelezni kell a dátumot.

1. SZOCIÁLIS KÉPESSÉGEK-Írja be a megfelelő számot a megfelelő rubrikába!

	2016./17.		2017/18		2018/19.		2019/20	
	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
Hangulata -Szorongó (fél, sír, visszahúzódik) (0) -Egykedvű (1) -Robbanékony, indulatos (2) -Gyakran változó (3) -Általában vidám, közvetlen (4) -Kiegyensúlyozott, nincsenek szélsőséges érzelmi megnyilvánulásai (5)								
Magatartás: - Önuralmát gyakran elveszti/ nem zökkenthető ki(0) - Önuralmát általában fenntartja/ időnként elveszti (1)								
Viselkedés: - Visszahúzódó, elvonuló (0) - Elutasító felnőttel, gyermekkel (1) - Felnőttel vagy gyermekkel elfogadó (2) - Felnőttel és gyermekkel is elfogadó (3)								
Reakciója dicséretre, sikerre: -Közömbös, elutasító (0) -Serkentő hatású (1)								
Reakciója kritikára, kudarcra: -Közömbös, elutasító (0) -Serkentő hatású (1)								
Szabálytudat: -Még nem érti a szabályokat, így (időnként) megszegi (0) -Érti, mégis megszegi (1) -Ellenőrzés mellett képes betartani (2) -Ellenőrzés nélkül képes betartani-beépült (3)								
Monotónia tűrés: -Nem alakult ki (0) -Rövid idejű- életkornak megfelelő szintű feladatvégzés idejének maximum 30%-ában (1) -Átlagos (2) -Kiemelkedő-életkori szintet meghaladó (3)								
Közösségben elfoglalt helye: -Magányos (0) -Egyirányú kötődés-ő választ, vagy őt választják (1) - Kölcsönös kötődés (2)-barátságok - Kötődése kölcsönös (3)								
Együttműködési készség alapjai -Segítséget elutasít (0) - Segítséget elfogad (1) - Segítséget ad (2) - Segítséget kér (3)! kérni sokkal nagyobb belátást, és önismeretet igényel!								

Pontszám: 22-								
Megjegyzés:								

2. MOTOROS KÉPESSÉGEK - Írja be a megfelelő számot a megfelelő rubrikába!

Nem, soha(0) - sok segítséggel, ritkán (1) - minimális segítséggel, gyakran(2) - segítség nélkül, mindig(3)

<u>2/1NAGYMOZGÁS</u>	2016./17.		2017/18		2018/19.		2019/20	
	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
Járás közben képes kikerülni vagy átlépni kisebb akadályokat.(<i>nem elesni</i>)								
Képes futás közben akadályokat elkerülni.								
Képes (kapaszkodás nélkül) váltott lábbal, mindkét irányban lépcsőzni.								
Képes labdát rúgni/gurítani.								
Képes labdát dobni/elkapni.								
Használja a csúszdát.								
Használja a hintát. (a lökés is segítség!)								
Szívesen kapcsolódik be mozgásos játékokba.								
Képes egylábon állni jobb és bal lábbal egyaránt minimum 10 mp-ig.								
Szívesen és sokat mozog kötetlen és kötött formában is.								
Mozgása rendezett (A mozgásritmus, -tempó alkalmazása a feladat és a testalkat automatikus figyelembevételével megfelelő).								
Pontszám: 33-								
Megjegyzések:								

<u>2/2. FINOMMOTORIKA</u>	2016./17.		2017/18		20.18/19.		2019/20	
	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
Önállóan be és kigombolja saját ruháin a gombokat.								
Önállóan használja a cipzárt saját ruházon.								
Cipőt önállóan köt.								
Önállóan gyöngyöt (más apró tárgyat) fűz.								
Képes papírt apróra tépni.								
Nyomhagyó eszközt megfelelő módon használja (fogás, nyomaték).								
Színezésnél vonalhatáron belül marad.								
Vonal mentén képes nyírni.								
Rajzai felismerhető figurákat ábrázolnak.								
Képes fixálni.-Párhuzamos szemmozgással 4irányban ujjmozgást folyamatosan követ.								
Nyelvét 6 irányban (fel, le, jobbra, balra, előre, hátra) + körben képes mozgatni.								
Pontszám: 33-								
Megjegyzés:								

<u>KEZESSÉG</u>	2016./17.		2017/18		20.18/19.		2019/20	
	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
Jobb kéz								
Bal kéz								
Kevert								

3. KOGNITÍV KÉPESSÉGEK - Írja be a megfelelő számot a megfelelő rubrikába!

Nem, soha(0) - sok segítséggel, ritkán (1) - minimális segítséggel, gyakran(2) - segítség nélkül, mindig(3)

	2016./17.		2017/18		2018/19.		2019/20	
	Szept	Máj.	Szept	Máj.	Szept	Máj	Sze pt.	Máj
Figyelme életkorának megfelelő szinten ² fenntartható.								
Képes figyelmét koncentrálni (időtartamtól függetlenül).								
Különbséget tud tenni ³ saját és mások holmija között.								
Különbséget tud tenni színek között.								
Különbséget tud tenni formák közt síkban <u>és</u> térben.								
Különbséget tud tenni az óvodai környezet hangjai között vizuális megsegítés nélkül.								
Különbséget tud tenni a hasonló ejtésű szavak között.								
Tárgyat szét tud szedni és össze tud rakni a megfelelő módon.								
Többelemű puzzle képes összeilleszteni.								
Egyszempontú csoportosításra képes. (pl.: szín szerint vagy forma szerint vagy méret szerint vagy témakör szerint)								
Kétszempontú csoportosításra képes.								
Háromszempontú csoportosításra képes.								
Sorbarendezésre képes nagyság szerint (mindkét ba ⁴).								
Történetet képekkel (4elem) helyesen felidéz.								
Térben megtalálja a kért tárgyakat.								
Síkban (képen) megmutatja a kért figurá(ka)t.								
Ha-akkor viszonyokat érti. (ok-okozat)								
Mennyiségeket képes rendezni (mindkét irányba).								
5ös számkörben magabiztosan mozog.								
Verseket, mondókát önállóan képes előadni ⁵ .								
Memóriajátékban talál párokat. (lottóképek)								
Pontszám: 63-								
Megjegyzés:								

² Tól-ig időhatár! Kortól függ, és nem a csoportátlagtól, NEM a többi gyermekhez viszonyítottan.

³ Különbségtételnél vegyék figyelembe, hogy azonosságot is felismeri ezzel egyidejűleg-pontszám adása ennek figyelembe vételével történik!

⁴ Inverzitás megléte lényegi

⁵ Képes megjegyezni, nem az előadás minősége az értékelés alapja.

4. ORIENTÁCIÓS KÉPESSÉGEK- Írja be a megfelelő számot a megfelelő rubrikába!

Nem, soha(0) - sok segítséggel, ritkán (1) - minimális segítséggel, gyakran(2) - segítség nélkül, mindig(3)

	2016/17.		2017/18		2018/19.		2019/20	
	Szept	Máj.	Szept	Máj.	Szept	Máj.	Szept	Máj
Testén eligazodik.								
Testegységeit és érzékszerveit ⁶ helyesen megnevezi/megmutatja saját és más testén.								
Ízületeket és testrészeket ⁷ helyesen megnevezi/megmutatja saját és más testén.								
Óvoda területén önállóan eligazodik.								
Ismeri lakcímét.								
El tudja mondani, hogyan jut el otthonról az óvodába illetve vissza.								
Térbeli iránymutatásokat ⁸ helyesen követi.								
Síkbeli iránymutatásokat ⁹ helyesen követi.								
Napirendjét betartja.								
Napszakokat sorrendben felsorolja.								
Napokat sorrendben felsorolja.								
Évszakokat sorrendben felsorolja								
Hónapokat felsorolja sorrendben.								
Elmondja születési dátumát.								
Helyesen értelmezi, használja a tegnapi és holnap fogalmát.								
Pontszám: 45-								
Megjegyzés								

⁶ Fej, nyak, mellkas, has, hát, kar, láb, szem, fül, nyelv, bőr, orr

⁷ Váll, könyök, csukló, térd, boka, tarkó, lábszár, tenyér/talp, kézfej/lábfej, ujjak megnevezés szerint(hüvelykujj, stb.)

⁸ Előre, hátra, fel, le, jobbra, balra, elé-előtt, mögé-mögött, fölé-fölött, alá-alatt, mellé-mellett, közé-között

⁹ Fent, lent, alul, felül, jobb oldalon, bal oldalon, szélén, stb.

5. KOMMUNIKÁCIÓS KÉPESSÉGEK- Írja be a megfelelő számot a megfelelő rubrikába!

Nem, soha(0) - sok segítséggel, ritkán(kevésbé) (1) - minimális segítséggel, gyakran(2) - segítség nélkül, mindig(teljes mértékben)(3)

	2016./17.		2017/18		20.18/19.		2019/20	
	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept	Máj.	Sze pt.	Máj
Szóban közli (beszél) mondanivalóját .								
Mások számára beszéde érthető. ¹⁰								
Megérti a hozzá intézett kérdéseket, kéréseket.								
Szókinccse életkori szintjének megfelel.								
Hangerejét képes szabályozni.								
Beszédkedve: -Erősen gátolt, egyáltalán nem beszél (0) -Csak kérdésekre válaszol (1) -Zajos, fecsegő (1) -Szívesen beszél egyesekkel(2) -jó beszélgetőpartner (3)								
Pontszám: 18-								
Megjegyzés:								

¹⁰ Hadarás, dadogás, logopédiai ellátást megjegyzés rovatban feltüntetendő.

6. JÁTÉK- Írja be a megfelelő számot a megfelelő rubrikába!

Nem, soha(0) - sok segítséggel, ritkán (1) - minimális segítséggel, gyakran(2) - segítség nélkül, mindig(3)

	2016./17.		2017/18		20.18/19.		2019/20	
	Szept.	Máj.	Szept	Máj.	Szept.	Máj.	Sze pt.	Máj
Játékait és játszótársait önállóan képes megválasztani.								
Játék folyamata problémamentes.								
Játék közben társait irányítja.								
Játékválasztása életkorának megfelelő.								
Játék abbahagyatása túlzott reakcióktól mentes.								
Játéka elmélyült, kitartó.								
Szívesen próbál ki új játékot.								
Játékszerekre vigyáz.								
Játékokat elpakolja a tevékenység befejeztével.								
Pontszám: 18-								
Megjegyzés:								

1

7. FELADATVÉGZÉS	2016./17.		2017/18		20.18/19.		2019/20	
	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept	Máj.	Sze pt.	Máj
Érdeklődése: -Érdeklődése egyoldalú (1) -Érdeklődése változatos(2) -Érdeklődése sokoldalú. (3)								
Feladattudat, feladattartás: -Nem alakult ki(0) -Állandó személyes kontaktust, biztatást igényel (1) -Időnként személyes kontaktust, biztatást igényel (2) -Feladattudata korának megfelelő. (3)								
Feladatvégzés: -Támogatás mellett semteljesíti (0) -Irányítással részben teljesíti. (1) -Irányítással teljesíti(2) -Önállóan teljesíti, észreveszi, keresi a munkalehetőséget. (3)								
Munkatempója: -Lassú (1) -Kapkodó, szétszórt (2) -életkorának megfelelő (3)								
Saját és más munkájának megbecsülése: -Közömbös (0) -Romboló (1) -Saját munkájára vigyáz (2) -Mások munkájára is tudatosan vigyáz, megbecsüli (3)								
Pontszám: 15-								
Megjegyzés:								

Összesítő táblázat

	2016./17		2017/18		20.18/19.		2019/20	
	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.	Szept.	Máj.
1. Szociális képessé- gek	%	%	%	%	%	%	%	%
2. Motoros képessé- gek /1 Nagymozgás	%	%	%	%	%	%	%	%
/2 Finommotorika	%	%	%	%	%	%	%	%
3. Kognitív képessé- gek	%	%	%	%	%	%	%	%
4. Orientációs képes- ségek	%	%	%	%	%	%	%	%
5. Kommunikációs képességek	%	%	%	%	%	%	%	%
6. Játéktevékenység	%	%	%	%	%	%	%	%
7. Feladatvégzés	%	%	%	%	%	%	%	%
Összesen: %	%	%	%	%	%	%	%	%

Szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket

időpont év/hó/nap	feljegyzés	aláírás
2016./17.		
2017/18		
20.18/19.		
2019/20		

,A gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt

időpont év/hó/nap	feljegyzés	aláírás
2016./17.		
2017/18		
20.18/19.		
2019/20		

Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,

időpont év/hó/nap	diagnózis/javaslat/kontroll	aláírás
2016./17.		
2017/18		
20.18/19.		
2019/20		

DIFER mérés eredménye középső és nagy csoportban

időpont év/hó/nap	Mért terület megnevezése	Elért eredmény % értéke
2016./17.	Írás-mozgás koordináció	
	Tapasztalati következtetés	
	Beszédhanghallás	
	Tapasztalati összefüggés megértés	
	Reláció szókincs	
	Elemi számoláskészség	
	Szociális motívumok érettsége	
2017/18	Mért terület megnevezése	Elért eredmény % értéke
	Írás-mozgás koordináció	
	Tapasztalati következtetés	
	Beszédhanghallás	
	Tapasztalati összefüggés megértés	
	Reláció szókincs	
	Elemi számoláskészség	
	Szociális motívumok érettsége	

93/A. §50 (1) A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

(2) A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza

- a) a gyermek anamnéziséét,
- b) a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- c) a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- d) amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- e) a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- f) a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.